

Bakıda terror planlaşdırılan şəxs ələ keçdi

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№24 (3267) 11 İyul / 2023-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

Penitensiar Xidmətin rəisi vəzifəsindən azad edildi

Elman Rüstəmovla bağlı şok faktlar

Mərkəzi Bankın keçmiş sədri dövriyyədən çıxarılan “yararsız”, “nömrəsi silinmiş” pulları necə mənimsəyirmiş...

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MƏRKƏZİ BANKI

7

GÜNÜN NƏBZİ

Siyasət

“Qarabağ ermənilərinin silahsızlaşdırılması qaçılmazdır”

Fərhad Məmmədov: “Laçın şəhəri ətrafında baş vermiş hadisələrin təkrarı yaşana bilər...”

6

Gündəm

Ceyhun Həsənovun istefaya göndərilməsinin gizlinləri

Penitensiar Xidmət rəhbərliyində daha nə kimi dəyişiklər gözlənilir və yeni rəisin qarşısında duran əsas vəzifələr nələrdir?

3

Təhlil

ABŞ-la İran gizli danışıqlar aparır?

Avropa kəşfiyyatı İranın nüvə proqramı ilə bağlı şok faktlar əldə edib...

8

Toplum

Lənkəranda orta məktəbdə biabırçılıq

“Direktor Sevr Ağayeva məni məcbur edirdi ki, xadimələrdən 50 manat pul yığım”

10

Xəbər

Yüzlərlə gömrükçü sərəncama göndərildi

Saxta diplomla rütbə alanlar vəzifədən azad ediləcək

2

Cəmiyyət

Dövlət büdcəsini kimlər və necə talan edir...

Büdcədən ayrılan 5 milyon manatın qaranlıq taleyi

4

Baxış

“Simasız quldurlar”

Bunlar beş-altı nəfər yox, bütöv bir ordudur

5

Priqojinlə Putin arasında məxfi görüş

Kreml iddiaları təsdiqlədi və görüşdə 35 nəfərin iştirak etdiyi açıqlandı

“Vaqner” başçısı Yevgeni Priqojin məlum hərbi qiyamdan sonra Vladimir Putinlə görüşüb. Bunu Fransa-nın “Libération” nəşri özünün Qərb kəşfiyyatındakı mənbələrinə istinadla yazıb. Xəbərdə deyilir ki, görüş qiyamdan bir neçə gün sonra, iyulun 1-də baş verib. Kremlə çağırılan Priqojinin Putinlə görüşə təklif etmədiyi qeyd olunur və bildirilir ki, görüşdə Priqojinlə yanaşı “Vaqner”-in komandirlərindən də bir neçəsi iştirak edib...

9

Naxçıvanın yeni naziri haqda maraqlı iddia

“Toylarda çəkiliş aparırdı, Vasif Talıbov dedi ki, sabahdan kostyumunu geyin, gəl Ali Məclis...”

Naxçıvan Muxtar Respublikasının (MR) bir qrup sakini tərəfindən “Hürriyyət”-in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Müəyyən səbəblərdən adlarının açıqlanmasını istəməyən şikayətçilərin göndərdiyi məktubu olduğu kimi təqdim edirik: “Hörmətli redaksiya! Sizdən xahiş edirik ki, göndərdiyimiz şikayət məktubunu dərc edin. Deməli, şəkildə gördüyünüz Nicat Fəxrəddin oğlu Babayev 15.02.2019-cu ildə Vasif Talıbov Naxçıvan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri təyin etdi...”

10

Region

Toplum

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

Nº24 (3267) 11 iyul / 2023-cü il Həftədə 1 dəfə çıxır Qiyməti: 60 qəpik

Milyonlarla gəncin “qatili”, “Robin Qud” ləqəbli xeyriyyəçi

Pablo Eskobarla bizim “narkobaronlar”ın oxşar və fərqli cəhətləri

Bu yaxınlarda “Hürriyyət” qəzetində dünyaca məşhur narkobaron Pablo Eskobarın oğlunun müsahibəsi dərc olunmuşdu. Yəqin ki, narkobaron Pablo Eskobarın “şən-şöhrətini” duymayan insan yoxdur. Əslində, Eskobara narkobaron rütbəsi azdır, onu “kokain kralı”, yaxud “narkotik aləminin kralı” adlandırmaq daha doğru olar.

Pablo Eskobarın büründüyü sirr pərdəsi hardasa ona əfsanəvi imic də qazandırır. Hətta bu “sirr pərdəsindən boylan xeyir əməllər”, bütün qanunsuz əməllərinə rəğmən, narkobaron böyük imic də qazandırır və onun “Robin Qud” adlandırılmasına, əfsanələşdirilməsinə səbəb olub.

Əlbəttə, bu şəxsin həyatı ziddiyyətlərlə, paradokslarla zəngin olub. Buna sübutu isə Eskobarın oğlunun xatirələrində görmək olar. Vəfatından sonra oğlu Xuan Pablo Eskobar mətbuata verdiyi müsahibəsində bəzi məqamlara işıq salıb. Oğul Eskobarın dediklərini dinləyərkən insan bir daha əmin olur ki, narkobaron atanın şər əməlləri onun ailəsinə lənət kimi qaraqabara izləyib.

Xuan Eskobar sülh və sağlam həyat mesajı vermək üçün atasının “yeni versiyası” olmaqdan imtina etdiyini söyləyir. Oğul Eskobar, yaxud indiki adıyla Sebastian Marrokin Pablo Eskobarın obrazından həqiqətə uyğun olmayan hekayətlər yaratmaq üçün istifadə olduğunu bildirir. Həqiqətdə Eskobarın həyatda filmə şifirdildiyindən xeyli pis insan olduğunu etiraf edir.

Sebastianın bu etirafını kriminal dünyanın cazibədar imicini insanlara sırayan qüvvələrə qarşı ifşa, sadə insanların da bu tora düşməmələri üçün xəbərdarlıq kimi dəyərləndirmək olar. Sebastian ona verilən, “bəziləri onu Robin Qud, bir çoxları isə onu vicdansız narkotik alverçisi hesab edir” sualını belə cavablandırır: “Əslində, Robin Qud ləqəbi mediadan gəlir. Atamı Robin Qud adlandırdılar. O, dövlətin əhəmiyyət vermədiyi sosial layihələrlə məşğul olub.

Dövlətin heç vaxt tikmədiyi evlər, xəstəxanalar, məktəblər, idman mərkəzləri tikdirdi. Və bu, cəmiyyətin özünü unudulmuş hiss edən qisminin ona rəğbətini artırdı. Bu, ona həm də uzun illər cəzasız qalmağa zəmanət verdi. Atamın həyatı təzadlarla, paradokslarla, ziddiyyətlərlə doludur. Gənclərin narkotikdən istifadə etməməsi üçün idman meydançaları tikdirsə də, tikintini narkotikin pulu ilə maliyyələşdirir”.

Bir narkokralın “xeyirxah əməli” sual doğrudur: o, bunu nəyin nəminə edirdi? Fikrimizcə, bu addımın səbəbi cani instiktə ilə incə detallarına qədər düşünülmüş “özünü sığortalama” niyyəti idi.

Sebastian müsahibədə 13 yaşlı oğlana təlqin edilən narkokrala olan heyranlıq çərçivəsini dağıtmasını da misal çəkir. Atasının bir gəncə pis örnek olmasının qarşısını alır.

Maraqlıdır, bizim cəmiyyəti zəli kimi soğan kriminal simaların, İrlandan hansısa “sirrli reyslə” sərhədləri aşaraq ölkəyə yol tapan narkotiki silah kimi genosid aləti olaraq istifadə edən, dövlətə xəyanət edən “zatlar”ın övladları eyni addımı atardılar? Bizdə “oğru dünyası”na heyranlıq aşılardan nəğmələr “cool olmaq” hisslərini körükləyərək kriminal aləmə hayıl-mayıl nəsil yetişdirir. Sonra da toplumun başbilenləri gənclərin arasında narkomanların sayının niyə artmasının səbəbləri üzərində baş sındırır.

Sebastian narkotik biznesinin qadağan edilə bilməyəcək qədər böyük biznes sahəsi olduğunu etiraf edir. O, bir az da irəli gedərək, “atam Mərkəzi Amerikada kom-

munizmə qarşı mübarizəni kokain satmaqla maliyyələşdirən Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinə işləyirdi. Narkotik biznesi bizim düşündüyümüzə çox fərqlidir. MKİ-nin etdiyi şey narkotik axınına nəzarət etmək idi. Qurum öz ölkəsinə narkotik axınına nəzarət etdi və çox qazanc əldə etdi”, - deyə bildirir.

Eskobarın fəaliyyətinə bir arayış kimi deyə bilərik ki, Medellin karteli Kolumbiya-da qurulsada Boliviya, Panama, Mərkəzi Amerika ölkələri, Peru, Baham adaları, ABŞ (Los-Anceles və Mayami daxil olmaqla), hətta Kanada və Avropada da “fırtına əsdirib”. Kartellərin

qaniçən canilikləri indi də “yüksək səviyyədədir”. Eskobarın nümunəsində oxşar nüansların digər ölkələrdə də var olduğunu təxmin etmək olar.

Ölkəmizə gəlincə isə, İrlandan gələn narkotikin bənzər yollarla “qalanın qapısını içəridən açan” “açarçı”sının sayəsində gəldiyini, bu səbəbdən narkotik alverinin qarşısının alınma bilmədiyini güman edə bilərik.

İnsanın içindən bir simasızlara bir sual vermək gəlir: siz kriminal aləmdə Eskobar-dan daha şən-şöhrətə, daha çox sərvətə çatma bilməyəcəksiniz, sonunuz da əvvəl-axır ölüm olacaq, buna dəyərmi? Bəlkə də sizin yanaşmanıza görə dəyər. Ən azından sizin başqalarının həyatını vuran qoyaraq əldə etdiyiniz var-dövlətdən harınlamış varislərinizdə oğul Eskobar-Sebastian Marrokin qədər də ləyaqət yoxdur. Yəqin ki, sizdən sonra da biz harınlamış övladlarınızdan atasının şər əməllərinə görə keçirilən utanc hissəsinə şahid olmayacağıq...

Asya ŞÜKÜROVA

İtaliyada 18 mafiya üzvü saxlanılıb

İtaliya polisi Siciliyanın ən böyük cinayətkar qruplaşması olan Resuttana üzvlərini həbs edib. Lent.az-ın məlumatına görə, mafioz klanın 18 üzvü saxlanılıb.

Saxlanılanlar mafiya ilə əlaqədar qanunsuz silah saxlamada, narkotik ticarətində ittiham olunurlar.

Əyləncə səhifəsi

Priqojin üsyandan sonra Putinlə görüşüb

Son bir neçə gündür ki, “Vaqner”

özlə hərbi şirkətinin rəhbəri Yevgeni Priqojin Moskvadadır. Eyni zamanda o, Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşüb.

Bu barədə Fransanın “Liberation” nəşri Qərb kəşfiyyatındakı mənbələrinə istinadən yazır.

Görüşün böyük ehtimalla iyulun 1-də baş tutduğu bildirilir. Nəşrin məlumatına görə, Priqojin general Viktor Zolotov və prezidentin ən sadıq davamçılarından biri olan Rusiya Qvardiyasının Milli Qvardiyasının komandiri ilə də görüşə bilib. Ayrı-ayrılıqda, Rusiya Xarici Kəşfiyyatının rəhbəri Sergey Narışkinlə görüşdüyü də bildirilir.

Priqojinin Kremlin yüksək vəzifəli ilə görüşlərinin təfərrüatları hələlik açıqlanmır.

Əfsanəvi “oğru” öldü

O, oğru aləmində skayp vasitəsi ilə taclandırılan yeganə avtoritet olub

Rusiyanın Novosibirsk şəhərində 52 yaşlı “qanuni oğru” Antip ləqəbli Yevgeni Antipov vəfat edib.

Rusiya KİV-lərinin verdiyi məlumata görə o, oğru aləmində skayp vasitəsi ilə taclandırılan yeganə avtoritet olub.

Antipin tərcümeyi halında 42 yaşlı Kənan Cəlilovun da adı keçir. Hələ 2014 cü ildə Antipin adamları Cəlilovun kamerasına soxularaq onu vəhşicəsinə döyüblər. Bundan sonra o, ağır xəsarətlərlə uzun müddət həbsxananın xəstəxanasında müalicə olunub.

Məlumatla görə, Kənan Cəlilov Novosibirsk vilayətində Antipe haqq verməyən yeganə iş adamı imiş.

Təsisçi:

Sərdar Cəlaloğlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

“Hürriyyət” qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əliyadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilir və “Futbol+ servis” mətbəəsində çap edilib.

HR

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Azərbaycan sərhədçisi özünü güllələyərək öldürüb

Azərbaycan sərhədçisi özünü güllələyərək öldürüb. Bunu hərbi prokurorun böyük köməkçisi - Hərbi Prokurorluğun Mətbuat Xidmətinin rəhbəri,

baş ədliyyə müşaviri Fırad Əliyev deyib.

Bildirilib ki, Dövlət Sərhəd Xidmətinin "N" saylı hərbi hissəsinin hərbi qulluqçusu, əsgər Bəkiyev Kənan Seymur oğlunun odlu silahdan atəş açmaqla özünü öldürməsi barədə Naxçıvan Hərbi Prokurorluğuna məlumat daxil olub.

Daxil olmuş məlumat əsasında Naxçıvan Hərbi Prokurorluğunun əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə və meyitə baxış keçirilib, eləcə də digər hərəkətlər icra edilib.

Fakt üzrə Naxçıvan Hərbi Prokurorluğunda Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlanılaraq şahidlər dindirilmiş, müvafiq ekspertizalar təyin edilmiş və təxirəsalınmaz zəruri istintaq hərəkətləri həyata keçirilib.

Bir yaşlı körpəsini öldürən qadına 14 il həbs cəzası verilib

Bakıda 1 yaşlı körpəsini qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən Nərgiz Bağiyevanın cinayət işi üzrə məhkəmə istintaqı yekunlaşıb.

APA xəbər verir ki, proses Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Əli Məmmədovun sədrliyi ilə keçirilib.

Prokuror Fuad Musayev təqsirləndirilən Nərgiz Bağiyevanın 16 il müddətə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib. Prosesdə təqsirləndirilən şəxsin vəkili çıxış edib. Daha sonra Nərgiz Bağiyeva məhkəmədə son sözle çıxış edib. Məhkəmənin hökmü ilə Nərgiz Bağiyeva 14 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, ötən il sentyabrın 9-da Hövsan qəsəbəsində 2021-ci il təvəllüdlü uşağın ölümü barədə Suraxanı rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub. Aparılmış araşdırmalarla zərərçəkmişin anası, 2002-ci il təvəllüdlü Nərgiz Bağiyevanın uşağının yeməyinə hidrogen peroksid qataraq zəhərləməklə qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Nərgiz Bağiyevaya Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4-cü (qəsdən adam öldürmə, xüsusi amansızlıqla qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə ittiham verilib.

Ehsan Zahidov təqaüdə göndərildi

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat xidmətinin rəisi polis polkovniki Ehsan Zahidov təqaüdə göndərilib.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazovun müvafiq əmri ilə E.Zahidov xidmətdə olmanın son yaş həddi ilə əlaqədar vəzifədən azad edilib.

Bakıda terror planlaşdıran əcnəbi ələ keçdi

Azərbaycan ərazisində terror aktı törətməyi planlaşdıran xarici ölkə vətəndaşı saxlanılıb. Bu barədə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) məlumat yayıb. Belə ki, DTX ölkəmizin milli təhlükəsizliyinə və dövlət maraqlarına qarşı yönələn terror-təxribat və kəşfiyyat-pozuculuq fəaliyyəti ilə mübarizə istiqamətində əməliyyat-istintaq tədbirlərini davam etdirir.

Aparılan araşdırmalarla Əfqanıstan İslam Respublikasının vətəndaşı, 1990-cı il təvəllüdlü Favzan Musa Xanın (Fawzan Mosa Khan) digər şəxslərlə qabaqcadan əlbir olaraq Azərbaycan Respublikası ərazisində ictimai sabitliyi pozmaq, əhali arasında vahimə yaratmaq, dövlət hakimiyyət or-

qanları və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qərar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə partlayış, yanğın və ya digər bu kimi hadisələrlə müşayiət olunacaq, insanların həlak olması, onların sağlamlığına zərər yetirilməsi, əhəmiyyətli əmlak ziyanının vurulması və başqa ictimai təhlükəli halların baş verməsi ilə nəticələncək terror aktı törətməyi planlaşdırması müəyyən edilib.

Məlum olub ki, adıçəkilən əcnəbi qeyd olunan cinayət əməllərini törətmək niyyəti ilə xarici ölkədən Azərbaycan Respublikasına gəlib, Bakı şəhərində yaşadığı müddətdə üçüncü dövlətin ölkəmizdəki Səfirliyinin yerləşdiyi ərazinin koordinatlarını müəyyənləşdirmək və terror aktını planlaşdırmaq məqsədilə səfirliyin binasının ətrafında müşahidə aparıb, terror

DTX Əfqanıstan vətəndaşının saxlanılması ilə bağlı açıqlama yaydı

aktında iştirak edə biləcək şəxslərin müəyyən edilərək bu fəaliyyətə cəlb olunması, odlu silah və partlayıcı maddələrin əldə edilməsi, bu məqsədlərlə maliyyə dəstəyinin alınması üçün digər şəxslərlə əlaqəyə girərək sövdələşib.

Faktla bağlı Favzan Musa Xan DTX-nin istintaq baş idarəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 28, 214.2.1 və 28, 214.2.3-cü (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında odlu silah və silah qismində istifadə olunan predmetlərdən istifadə etməklə terrorçuluq hərəkətlərinin törədilməsinə hazırlıq) maddələri ilə başlanılmış cinayət işi üzrə cinayət başında saxlanılaraq təqsirləndirilən şəxs qismində məsuliyyətə cəlb olunub və barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda terror aktını planlaşdıran şəxslərin dairəsinin tam müəyyən olunması istiqamətində DTX tərəfindən kompleks istintaq-əməliyyat və beynəlxalq hüquqi prosedur tədbirləri həyata keçirilir.

KƏNAN

Yüzlərlə gömrükçü sərəncama göndərildi

Saxta diplomla rütbə alıb komitədə çalışanlar, işində ciddi nöqsanlara yol verənlər, təqaüd yaşına çatanların əksəriyyəti vəzifədən azad ediləcək

Bir müddət əvvəl Dövlət Gömrük Komitəsində (DGK) bir sıra vəzifəli şəxslərin sərəncama göndəriləcəyi ilə bağlı məlumat yaymışdıq.

"Qaynarinfo"-ya daxil olan məlumata görə, artıq DGK sədri, general-leytenant Şahin Bağirovun müvafiq əmri ilə qurumun Hava Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsinin xeyli sayda

yüksək rütbəli vəzifəli əməkdaşı sərəncama götürülüb.

Bakı Baş Gömrük İdarəsi, Şumqayıt Baş Gömrük İdarəsi, Dövlət Gömrük Komitəsində də eyni islahatlara start verilib. 100-lərlə gömrük əməkdaşı sərəncama göndərilib. Artıq onların bəziləri yeni vəzifələrinə təyinat alsalar da, bəziləri hələ də gözləyir və bundan sonra hansı qərarın veriləcəyini bilmirlər. Bəzi əməkdaşlar sərəncamda ola-ola, işə çıxarlar. Məlumatla görə, saxta diplomla rütbə alıb komitədə çalışanlar, işində ciddi nöqsanlara yol verənlər, təqaüd yaşına çatanların əksəriyyəti vəzifədən azad ediləcək.

Qeyd edək ki, ötən həftə DGK-nın Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin rəisi, gömrük xidməti polkovniki Natiq Axundov komitə əməkdaşlarının sərəncama göndərilməsi barədə məlumatın yalan olduğunu demişdi: "Həqiqətə uyğun deyil, belə bir fakt yoxdur".

Penitensiar Xidmətin rəisi vəzifəsindən azad edildi

Ceyhun Əkbər oğlu Həsənov Azərbaycan Respublikası ədliyyə nazirinin müavini - Penitensiar xidmətin rəisi vəzifəsindən azad edilib.

Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev Sərəncam imzalayıb. Digər Sərəncamla Mirsaleh Miradil oğlu Seyidov ədliyyə nazirinin müavini - Penitensiar xidmətin rəisi təyin edilib.

Qeyd edək ki, Mirsaleh Seyidov daha əvvəl Penitensiar xidmətin Əməliyyat-rejim idarəsinin rəisi vəzifəsini icra edib. O, 2016-cı ilin 13 oktyabrında bu vəzifəyə təyin olunub.

M.Seyidov rütbəcə ədliyyə polkovnikidir. O, 2018-ci ildə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif olunub.

Ceyhun Əkbər oğlu Həsənov Azərbaycan Respublikası ədliyyə nazirinin müavini - Penitensiar xidmətin rəisi vəzifəsindən azad edildi. Bununla bağlı dünən Prezident İlham Əliyev Sərəncam imzaladı.

Əslində, həbsxanalarda hökm sürən və dövlətin bu sferada imicini zədələyən mənfi hadisələr fonunda bu sərəncam labüd və gözlənilən idi. Ceyhun Həsənovun işdən azad edilməsi həm də dövlət təhlükəsizliyi baxımından gərəklidir. Çünki Həsənovun iş fəsliliyyəti sayəsində dövlətin imicinə, təhlükəsizliyinə vurulan zərbə ilə yanaşı, həbsxanalar İranın narkotik ticarəti "oylağı"na çevrilib.

Gəlin, əvvəlcə Ceyhun Həsənovun tərcümeyi-halına qısa nəzər salaq.

Xatırladaq ki, Ceyhun Həsənov hazırda Müdafiə Sənayesi naziri vəzifəsini daşıyan Mədot Quliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə (DTX) təyinat aldıqdan sonra, Penitensiar Xidmətin rəisi postunda onu əvəzləmişdi. O, bu təyinat qədər Daxili İşlər Nazirliyinin Nəqliyyatda Baş Polis İdarəsinin rəisi vəzifəsində çalışıb.

Üstəlik, mətbuat Ceyhun Həsənovun prezidentin şəxsi mühafizə xidmətinin rəhbəri Bəylər Əyyubovla qohum və ona yaxın şəxs olduğunu iddia edirdi.

Ceyhun Həsənovun Penitensiar Xidmətin rəisi vəzifəsinə gəlməsi ilə İranın ölkəmizə qarşı istər dini müstəvidə, istər də narkotikin qara bazarı sferasında apardığı "müharibə" həbsxanalara da yol tapdı. Belə ki, Mədot Quliyevin zamanında həndəvərinə quş uça bilməyən cəzaçəkme müəssisələri yeni rəisini gəlisdən qısa müddət sonra şiddətli narkotik alverinin gətirdiyi narkobiznes müəssisələrinə çevrildi. Doğrudur, Penitensiar Xidmət arada bir "narkomaniya epidemiyası"na yoluxmuş məhbusların ailə üzvlərinin içəri sızdığı narkotikləri gündəmə gətirirdi. Amma bütün bunlarla yanaşı, həbsə düşən bariqaların həbsxana divarlarını xarici mühitdən hansısa əsrəngiz yollarla aşmış məhbusların gətirdikləri narkotik maddələrin dövriyyəsinə təşkil etməsinə göz yuman, hələ bu bəs deyilmiş kimi, İranın ölkəmizdəki narkotik biznesinin vüsət almasında xüsusi rol oynayan narkotacirlərini mahiyyəti bəlli olmayan səbəblərdən öz yuvalarına yola salan bir quruma çevrilmişdi. Əlbəttə, bu baş verənlərdə C.Həsənovun xüsusi canfəşanlılığı olmadan keçinmək mümkün deyildi.

Dediymiz kimi, Ceyhun Həsənovun həbsxanada meydana gətirdiyi "narkobiznes xarüqələri" yalnız narkotik dövriyyəsi qurmaqla bitmir. Səbiq rəis nəinki cavabdeh olduğu sferanı "narkotik oylağı"na çevirməklə kifayətlənmiş, o, ilham qaynağı na-

Ceyhun Həsənovun istefaya göndərilməsinin gizlinləri

Penitensiar Xidmət rəhbərliyində daha nə kimi dəyişiklər gözlənilir və yeni rəisin qarşısında duran əsas vəzifələr nələrdir?

məlum olan mərhəmətlə 200 nəfərə qədər İranlı narkotacirin ölkəsinə qaytarılması qərarını da vermişdi. İstər şəxsən, istər də himayədarlarının sifarişləri ilə. Yeni onun bu qərarı verməsində bağlı olduğu yüksək rəngli şəxsin istəyi, hansısa "sehrli əl" in müdaxiləsi, yoxsa başqa səbəbin olması qaranlıq qaldı. Halbuki bu İranlı narkotacirlərin səyləri ilə ölkəmizdə işlək narkobiznes şəbəkəsinin ta İrandan idarə edildiyi sirr deyil. Bu işlərin nəticəsində narkotiklə yox, istənilən digər səbəblərlə həbsə düşənlər də narkotik maddələrlə məhbusda tanış olurlar, İran narkomafiyasının yemini çevrilir və beləliklə, cəza müddətini başa vurub azadlığa çıxdıqda İran narkotikarətinin ölkəmizdəki emissarlarının, narkotik alverçilərinin əlaltılarına dönürlər. Hansı ki, bu gedişlə maksimum 5 ildən sonra narkotiklə yolu kəsişməmiş, sağlam gənc əsl tapıntı olacaq.

Sözsüz ki, 44 günlük müharibədən sonra "uduzan İran" (Ermənistan formal məğlub idi, əsl uduzan İran idi) savaş düsturu dəyişdi və bizə qarşı "narkotik savaşı" başlandı. Məsələyə

Dediymiz kimi, Ceyhun Həsənovun həbsxanada meydana gətirdiyi "narkobiznes xarüqələri" yalnız narkotik dövriyyəsi qurmaqla bitmir. Səbiq rəis nəinki cavabdeh olduğu sferanı "narkotik oylağı"na çevirməklə kifayətlənmiş, o, ilham qaynağı naməlum olan mərhəmətlə 200 nəfərə qədər İranlı narkotacirin ölkəsinə qaytarılması qərarını da vermişdi...

bu nəzər-nöqtəsindən baxsaq, düşüncə bilirik ki, həbsxanada narkotik biznesini "düz-qoş" etməkdə ittham olunan Ceyhun Həsənov həm də İranın bizə qarşı narkotik müharibəsinin bir "halqasıdır". Məlumdur ki, azadlığa buraxılan 200 İranlı narkotacir ölkəsinə geri qayıdandan sonra özlərinin yerinə Azərbaycanın "qara siyahı"nda olmayan yeni narkotacirlər göndərəcək və bu prosesi kənardan da olsa, çox məharətlə idarə edəcəklər. Çünki onlarda bu sahənin mütəxəssisləri bitib-tükənmir. Bəs, Ceyhun Həsənovun bu ehtimalı qiymətləndirməyə qabiliyyəti çatmırdı? Çatırdısa, deməli, bu, qəsdən, bilərəkdən edilirdi. Elə isə Ceyhun Həsənovun azadlıqda gəzməsi hansı

ədələtə sığır?

Bundan başqa, "yerli-milli" narkotik alverçilərinin - bariqaların bu cinayət suçundan həbs olunmasından sonra hansısa "piştaxtaaltı" yollarla azadlığa çıxması ölkə gündəminə gəlməli və gündəmə damğa vurmali mövzudur. Şübhəsiz ki, bu prosesdə də Penitensiar Xidmətin "xoşməramlı xeyrxahlığı" olmadan keçiməyiblər. Çünki Penitensiar Xidmətin islah olunmada "zirvələr fəth etdiyi" təqdimatı olmadan, islah olunanlar, özünü yaxşı, nümunəvi məhbus kimi

aparanlar siyahısına düşmədən əfv olunanlar cərgəsinə keçmək mümkün deyil. Və burada da hansısa qaranlıq mətləblərin razılaşdırılması (məsələn, həmin isyahlı düşmək üçün müəyyən məbləğ, tapşırılma və s.) olmadan belə, təfərrüatların yoluna qoyulması mümkünsüzdür. Əlbəttə, həbsxanananı narkobiznes arealına çevirməyi dövlət maraqlarından üstün tutan məmur üçün narkotacirləri qazanc mənbəyinə çevirmək problem deyil. Üstəlik, bu davranış 44 günlük müharibədən sonra narkomaniyaya qarşı mübarizəni Qarabağın azadlığından sonra 2-ci mühüm məqsəd kimi qarşısına qoyan dövlətə və dövlət başçısına açıq-aşkar xəyanətdir. Bu xəyanətkarların əməlləri

isə dövləti, dövlət maraqlarını, milli maraqları, başda İran olmaqla, düşmən qüvvələrin ayağının altına atmaqdan başqa bir şey deyil. Dövlətə, onun gələcəyinə, perspektivinə bu miqyasda saymazyanə münasibət sərgiləmək cəzasız qalmamalıdır. Yeni bu münasibəti sərgiləyənlər sadəcə vəzifədən azad olunmaqla canlarını qurtarmamalıdır.

Dövlət başçısının digər sərəncamıyla Mirsaleh Miradil oğlu Seyidov ədliyyə nazirinin müavini - Penitensiar xidmətin rəisi təyin edilib. Yuxarıda yazılanlara əlavə olaraq qeyd edək ki, görəvi vəzifə səlahiyyətindən istifadə edərək Penitensiar Xidməti İran narkotikarəti bataqlığına batıran Ceyhun Həsənovdan təhvil alan

Mirsaleh Seyidovun fəaliyyət yolu elə də hamar olmayacaq. Yeni rəis içəridəki durumu düzəltməklə yanaşı, sələfinin "ciçəkləndirdiyi" narkobiznesi gizləndiyi künc-bucaqları açığa çıxarıb məhv etməlidir. Dövlət başçısının göstərdiyi etimadı əldə edilmiş uğurlu fəaliyyətlə doğrultmaq ona etibar edilmiş vəzifəni yerinə yetirməklə mümkündür. Bu baxımdan Mirsaleh Seyidovun öhdəsinə önəmli iş düşür.

Burada bir haşiyyə çıxaraq qeyd edək ki, narkotacirlərin külli miqdarda narkotiklə tutulmasının ardınca onların məhkəmələr tərəfindən azadlığa buraxılması da baş verir. Ay ərzində media-da narkotik alverçilərinin iş başında tutulması ilə bağlı yüzlərlə məlumat dərc olunur. Bu narkotacirlərin əqibətinin layiq olduğu kimi nəticələnməməsinə məhkəmələrin xüsusi rolu var. Məsələn, 7 iyul tarixində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə təqsirli bilinən Vəqif Abbasovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesinin başa çatması və hökmə əsasən, onun barəsində ittham məhkəmə istintaqı dövründə öz təsdiqini tapmadığı üçün barəsində bəraət hökmünün çıxarılması və məhkəmə zalından azadlığa buraxılması faktı açıqlanıb. Maraqlıdır, bir "bariqa"nın barəsində verilən ittham məhkəmə dövründə öz təsdiqini tapmırsa, bəs, polis onları iş üstündə necə yaxalayır? Deməli, ya polis öz işində yarıtmazlıq göstərir, kimlərsə gözümçixdiyə salır, ya da məhkəmə hansısa qaranlıq mənafeələr səbəbindən həmin narkotacirlərin tutulub-buraxılmasında maraqlıdır.

Ülviyyə ŞÜKUROVA

Eldəniz QULİYEV

Kor qocalar və fil

Və yaxud əvvəli olmayan yolun sonu da olmur...

Yolla gedən üç nəfər kor qocanın yoluna fil çıxır. Onlar maneəni keçmək üçün bunun "nə" olduğunu anlamağa çalışırlar...

Filin qarşısında dayanan qoca ehmalca onun xortumuna toxunur və:

- Deyəsən bu, ilandı... - deyir. Digəri filin ayağını əlləşdirib:

- Yox, bu qalın bir dirəkdi,- deyir. Üçüncü qoca isə filin quyruğundan yapışır və:

- İlan nədi, dirək nədi?... - deyir.- Bu, adicə kəndirdi!..

Bu pritçanı niyə xatırladım?..

Bizlər də, eynən o kor qocalar kimi, yolumuzu "nə"yin kəşdiyini tam anlaya bilmirik. Ən pisi, bəzən heç anlamaq belə istəmirik. Hərəməz öz avazımızla öz havamızı çalır, hərəməz öz qazanımızda qaynayır, öz vedrəmizi danqıldadır və öz hikkəmizdə atılıb-düşürük...

Filin quyruğunu kəndir bilənlər, həmin kəndiri sabunlayıb özünü (ya qeyrilərini) asmaq xəyalları ilə yaşayır...

Xortumu ilan bilənlər "ilan ulduz görməsə ölməz" deyibən, göy qübbəsinə baxa-baxa, işini ulduz gözləməklə bitmiş hesab edir... Filin ayaqlarını dirək sananlar isə, altdan-altdan, nə vaxtsa o dirəkdən qəşəng bir dar ağacı qurulacağını düşünür... "Kimlər üçün? Nə üçün?" - bunun dəxli yoxdu...

Filin isə heç vecinə də deyil, - durduğu yerdə durub da durur!..

Şəxsən mən, M.Qandinin müdrik fikirlə razılaşıma bilmərəm: "ƏDALƏTSİZ REJİMİ ƏDALƏTLƏ DEVİRMƏK LAZIMDIR!"

Bunun üçünsə, sadəcə, fili bütöv formada, yəni onun ayaqlarını, xortumunu, quyruğunu və... əlbəttə ki, gövdəsini cəm halında görmək lazımdır...

Amma nə təəssüf və nə səd heyif ki, bizlər çox vədə gözlə baxdığımız şeyləri üreklə görə bilmirik...

P.S. Yeni dediyim budur ki, bizə nəseə olub...

Baxırıq, görmürük.

Eşidirik, amma qulaq asa bilmirik.

Zövq almaq əvəzinə ləzzət, həzz dalınca qaçıırıq...

Və beləcə, qaçıb-qaçıb öz-özümüzdən qurtuluruq - əvvəli olmadığı üçün sonu da olmayan YOL kimi...

Dövlət büdcəsini kimlər və necə talan edir...

Büdcədən ayrılan 5 milyon manatın qaranlıq taleyi...

Bakı şəhəri, Nizami küçəsi 53, mənzil 41-də yaşayan, "Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi" İctimai Birliyinin həmtəsisçisi Abdullayev Böyükağa Abdulla oğlu tərəfindən "Hurriyyet" qəzetinin redaksiyasına növbəti məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Baş nazir Əli Əsədova, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovaya, Maliyyə naziri Samir Şərifova ünvanladığı məktubu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli Prezident!

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası özünün Nizamnaməsi əsasında və Konstitusiyasının tələblərinə uyğun olaraq insanların hüquqlarını cinayət və mülki müstəvidə müdafiə edən, insan resurslarına xidmət göstərən kollegial hüquqi şəxsdir.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası da öz Nizamnaməsi əsasında, Konstitusiyasının tələblərinə uyğun olaraq iqtisadi sahədə, insan resurslarına xidmət göstərən hüquqi şəxsdir.

Sizin fərmanınızla təsdiq edilmiş, "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü ilin dövlət büdcəsindən" (Təsnifatı uyğun 1.3.5.1) Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasına 5 000 000 (5 milyon) manat vəsait ayrılmışdır.

Çox-çox təəssüflər olsun ki, ancaq Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasına dövlət büdcəsindən birçə manat olsun belə, vəsait ayrılmamışdır. Baxmayaraq ki, hər iki qurum xidmət göstərməklə məşğuldur.

Onda, nəyə görə Vəkillər Kollegiyasına 5 milyon manat ayrıldığı halda, Auditorlar Palatasına bir manat belə ayrılmamışdır?! Bu xidmət qurumlarını 5 milyon manat dəyərində bir-birindən fərqləndirən üstün cəhətləri hansılardır?

Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi ilə Auditorlar Palatasının rəhbərliyi arasındakı nüfuz - stimül fərqi götürsək, Auditorlar Palatasının sədri Vəkillər Kollegiyasının sədrindən əlçatmaz dərəcədə yüksəkliklərdə dayanmışdır.

Belə ki, Auditorlar Palatasının sədri Vəkillər Kollegiyasının sədrin-

Belə çıxır ki, bu kimi müəmmalı ayırmalarla cavabdeh şəxslər - Baş nazir, Maliyyə naziri və Milli Məclisin sədri başda olmaqla 125 deputat dövlət büdcəsindən ayrılan 5 milyona göz yummaqla, büdcənin dağıdılmasına - talan edilməsinə şərait yaratmışlar!

dən fərqli olaraq, bütün ömrü boyu dövlət strukturlarında işləmişdir, özü də professordur...

Cənab Prezident!

Məqsədim nə Vəkillər Kollegiyası və onun sədrini, nə də Auditorlar Palatasını və onun sədrini gündəmə gətirmək deyil! Məqsədimiz dövlət büdcəsinin kimlər tərəfindən və necə dağıdıldığına və büdcədən Vəkillər Kollegiyasına ayrılmış 5 milyon manat vəsaitin TALEYİNƏ aydınlıq gətirməkdir...

Belə çıxır ki, bu kimi müəmmalı ayırmalarla cavabdeh şəxslər - Baş nazir, Maliyyə naziri və Milli Məclisin sədri başda olmaqla 125 deputat dövlət büdcəsindən ayrılan 5 milyona göz yummaqla, büdcənin dağıdılmasına - talan edilməsinə şərait yaratmışlar!

Belə çıxır ki, bu kimi müəmmalı ayırmalarla cavabdeh şəxslər Sizi də aldadıblar! Çünki dövlət büdcəsinin layihəsi Sizə Baş nazir və Maliyyə naziri tərəfindən hesabat verildikdən və Milli Məclisdə müzakirə edilib, səsə qoyulduqdan və qərar qəbul edildikdən sonra təqdim edilmişdir. Və Sizin tərəfinizdən fərmanla təsdiq edilmişdir.

Hörmətli Prezident!

Bildirirlər ki, Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağirov Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədova yaxınlığı ilə

tanınır. Görünür, Anar Bağirovun Vəkillər Kollegiyasının sədri olmasında Ədliyyə nazirinin böyük əməyi olmuşdur. Bir sözlə, Anar Bağirov Ədliyyə nazirinin adamıdır.

Bax, elə bu səbəbə görə də, dövlət büdcəsindən Vəkillər Kollegiyasına 5 milyon manat vəsait ayrılmışdır. "Göstərdiyi xidmət müqabilində damcı-damcı göyden başına pul yağan və pul damcıları hesabına dəryaya çevrilmiş" Vəkillər Kollegiyası 2023-cü ildə dövlət büdcəsindən ayrılan 5 milyon manatı hara xərcləmişdir?

Cənab Prezident!

Sizdən xahiş edirəm ki, dövlət büdcəsindən ayrılmış 5 milyon manat vəsaitin taleyi və büdcənin kimlərin və necə dağıtılması barədə araşdırma aparılmasına və Sizə doğru-dürüst məlumat verilməsi üçün aidiyyəti qurumlara göstəriş verəsiniz.

Aydınlıq gətirilənə kimi, bu məsələni şəxsən nəzarətinizdə saxlamağınızı da Sizdən ayrıca xahiş edirəm. Qabaqcadan öz minnətdarlığımı bildirirəm".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan qurumların və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Bizim cəfakeş Sabirimiz bu sözləri ötən əsrin lap əvvəlində azğınlaşmış zümrənin dilindən yazmışdı. Amma, mən təklif edirəm ki, həmin sözlər bizim şanlı-şövkətli YAP-ın bayrağına da yazılsa, yerinə düşər.

1941-ci ildə müharibə başlandı əvvəlcə xalq Komissarlar sovetinin sədri Molotov, sonra da Kommunist Partiyasının rəhbəri İ.V.Stalin xalqa müraciət etdilər. İnsafən onların ikisi də ölkənin başının üstünü almış fəlakətdən kişi kimi danışdılar. O aylarda elə kommunist qalmamışdı ki, könüllü cəbhəyə yollanması üçün ərizə yazmasın.

Onu da deyim ki, bütün partizan-diversant dəstələri fanatik kommunistlərdən təşkil olunmuşdu. Kommunist irticasını, üsul-idarəsini söyə bilərik, amma kommunist komissarların o illərdə göstərdikləri fəvqəladə şücaətlərdən danışmamaq mümkün deyil. Ən ağır saatlarda onlar birinci ayağa qalxıb, birinci də həlak oldular.

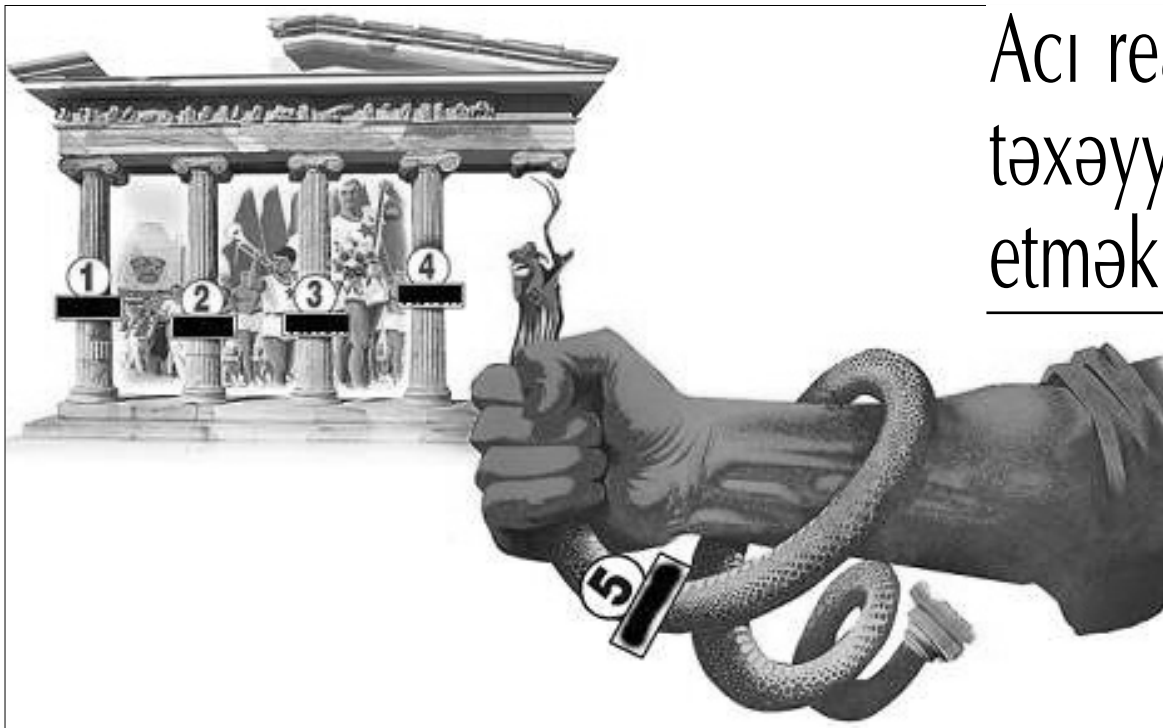
Uşaq da olsam, vətənimizdə 40-cı illərdə partiya funksionerlərinin həyatı, fəaliyyəti yaxşı yadımda qalıb. Raykom katiblərinin abırılı libası üst-başı da yox idi. Şinel, pambıq sırtıqlı, brezent plaş, əsgər çəkməsi, nimdaş kostyum vəssalam. Yaxşı yemək-ichmək imkanları olsa da əndazədən çıxmırdılar. İnsafdan söhbət getmirdi, sadəcə olaraq qorxurdular, nəzarət çox güclü idi.

Çox murdar şakərimiz var, o zinakarlıq, o cinayət yoxdur ki, onu əşşi olan-olub, keçmiş ola, biz beləlik də, bunları tutub asmayacağıq ki, və i.a bu kimi sözlərlə ört-basdır eləməyək. Abşeronu, ölkənin səfalı yerlərini gəzin, qəsrlər, həşəmətli malikanələr, villalar göz oxşayırlar. Özü də bu cah-cəlal Azərbaycan ən ağır yaralar aldığı illərdə yaranıb. Milli düşmənlərimiz tut arğından, erməni konyaklarından doyunca vurub Şuşada, Ağdamda atılıb düşəndə bizim dəyryuslar Bakıda göbək rəqsləri, gözəllik müsabiqələri təşkil edirdilər. Aqil Abbas kimi "motal vətənpərvəri" İskəndər Həmidovun portretini başının üstündə asaraq qapısına xahiş-minnətə gələnlərə vətənpərvərlikdən vəzəriyyə oxuyurdu. Bu fantasmaqoriyanın içində bir dəfə görmədim ki, YAP-ın bir əmiri qəzəbli səsinə ucaltsın. Bahalı restoranlarda elit fahişələrə kefe baxan bir məmur övladına söz deyən tapılmadı.

Allah Heydər Əliyevin fanatik təbliğatçısı Sürsə rəhmət eləsin, o rayonlarda əsl ağaya dönmüş yırtıcı icra başçıları, ipə-sapa yatmayan iri məmurlar üçün çox gözəl bir ad tapmışdı: "simasız quldurlar". Bunlar beş-altı nəfər yox, bütöv bir ordudur. Bir qərinə ərzində bunlardan çox az adam məhşər ayağına çəkildi. Sıxma-boğmaya məruz qalanlar da talan, tarac etdiklərindən bir az ve-

"Simasız quldurlar"

Bunlar beş-altı nəfər yox, bütöv bir ordudur

Acı reallığı heç bir təxəyyüllə ört-basdır etmək olmur

nəfər dillənir?

Axi o, bunu bilərəkdən edir, özü də bilə-bilə. Əsl vokalist, əsl sənətkar heç bir vaxt xalqın musiqi xəzinəsində qorunan havacata toxunmağa cürət eləməz. Belə hallar birinci dəfə deyildir ki, baş verir. Türk mədəniyyətinin günəşi Üzeyir bəyin 16 əsəri ifa olunmur, özü də məhz indi, bu illərdə marşları səslənməli idi. Mən Üzeyir bəyə qarşı bu laqeydliyin, cürətlə deyə bilərəm, düşmənciliyin haradan qaynaqlandığını yaxşı bilirəm. Ölkənin mənəvi mühiti üçün məsul şəxslər oturublar. YAP-ın yuxarı eşalonunda, ya da Prezident Aparatında. Mən şəxsən YAP-dan çoxdan əlimi üzümüşəm, sərvətləri başlarından aşan bu zatların zövqü özəl telekanallarda bədənələrini əsdiren "sənətçilərdən" uzaq getməyib. Ömrümün sonudur, dərman almaq da mənim üçün müşkülə dönüb, əzab içində can versəm də, heç bir vaxt YAP-a kömək üçün müraciət etməmə. Atalar sözüdür, keçmə namərd körpüsündən, qoy apar-seller səni. Bunların heç birinin Üzeyir bəyin publisistikasından xəbərləri yoxdur.

Əcəldən aman olsa, Üzeyir bəydən vaxtilə "danos" yazanların, indi də ona qarşı məkrlə nankorluq edənlərin adlarını açıqlayıb rüsvay edəcəyəm.

P.S. Xəbər çıxıb ki, misli-mənəndi mülki-Sində də tapılmayan Elza Seyidcahan bundan sonra Anar ağanın dərbarında olacaq. Bəziləri qəzəbnak olub! Amma çox nahaq yerə. Ən odioz fiqur sayılan Elmira Axundova "Xalq yazıçısı", səfir ola bilər, Elza Seyidcahan Yazıçılar birliyinin üzvü ola bilməz?

Deyənlərə görə, ermənilər Bakıdakı mənzillərini geri istəmələri bir yana, həтта kompensasiya da tələb edirlər. Elə bilirsiniz istədiklərini almayacaqlar? Alacaqlar, özü də bu işdə onlara kömək edən bizim ruslaşmış həşərat Ramiz Mehdiyevin hələ qüvvədə qalan şəbəkəsi və YAP olacaq. Görərsiniz! Tolerantlığımızla fəxr edirik, təcürbə göstərir ki, həmişə belə şeylərlə qürrelənən qövmün boynuna miniblər.

Firuz HAŞIMOV

**Dövlətlik, əlbəttə, şərəfət də bizimdir,
Əmlak bizimdirsə, əyalət də bizimdir.
Divan bizim,ərbabi-hökumət də bizimdir!**

rib qırağa çıxdılar. Halbuki sovet hakimiyyəti dövründə belələrini güllələyirdilər. Müstəqillik dövründə isə peşəkar fitnəkarlar sərvət, hörmət sahibi oldular, bütün şüurlu həyatı boyu açıq-gizli Moskva irticasına qulluq edənlərin sinələrini orden-medallar bəzədi. O əxlaqsızlıq qalmadı ki, şahidi olmayaq, bir dəfə də olsun biz YAP əyanlarının etiraz səsinə eşitmədik. Efirde telesutenyorların həyasızlığına reaksiya verməyən YAP ideoloqu axmaq deyil ki, başını cəncələ sal-sın. Kim olmasa da onlar hansı "sənətçinin" hansı pullu maqnatin himayəsində olduğunu bilirlər.

...İndi isə əziz qarelərim təxəyyülünüzü səfərbər edib yazdıqlarımı diqqətlə oxuyun. Bunlar da mənim təxəyyülümün bəhrəsidir, uydurma, ya da həqiqət, bunu özünüz ayırd edin.

"Fransanın məşhur "Fiqaro" qəzeti xəbər verir ki, vahimə bütün Ermənistanı başına alıb-erməni qadınları keşislərə müraciət edib qorxu duası oxutdururlar. Azərbaycanda vuruşmuş, kəndləri, şəhərləri viran etmiş ermənilər içində müəmmalı ölümlər artıb. Biri maşın qəzasında, biri səfər zamanı cəhənnəmə vasil olur. Orda-burda boğazından asılanlara da rast gəlinir. Maraqlıdır ki, bütün meyitlərin üzərində qoyulmuş kağızlara bu sözlər

yazılıb: "Uşaq qatillərinə, gərəşənlərə aman verilməyəcək!".

"Fransız kəşfiyyatı müəyyən edib ki, qisas aksiyalarını yerinə yetirən YAP-ın qorxu bilməyən fədailəridir. Belə ehtimal var ki, belə igidlərin tərbiyə edilməsində məşhur ideoloq Aydın Mirzəzadə mühüm rol oynayır".

Moskvanın ələmə məşhur telenasisti Solovyovun çıxışından: "Müstəqillik dövründə öz vətənlərini arxayınqla talan və tarac edən Azərbaycan oliqarxları, maqnatları ərəb şeyxləri ilə bəhsə girişə bilirlər. Hakim partiya da onların tabeliyyindədir. Elə bu günlərdə bunlar bir yerə cəm olub. "Hannibal andı" içiblər, yəni düşmən saydıqları erməniləri və onların canfəşanlıq edən himayədarlarını yer üzündən yox etmək üçün bütün sərvətlərini verəcəklər. Sərvət də az deyil. O işə buraxılsa dünyalar bir-birilərinə deyəcək. Bizim sərvət sahibləri azərbaycanlılardan ibrət almalıdırlar!".

Şəmi-şəhər Bahar Muradova ilə birlikdə hərbi hospitallarda ağır yaralanmış əsgərlərin palatlarından çıxmayan, yetimlərin başlarına əl çəkməyi vacib sayan Qənirə Paşayeva da deyib, qoy ermənilər onların dostu Moskva məni cin atına mindirməsinlər, Kürdəmir yolundakı Xoruzlu pırə and olsun ki, Elza Seyidcahanı, Aygün Kazımovanı

götürüb nəreyi-əjdəri çəkib, bayraq qaldırıb elə xariqələr yaradaram ki, mənə məşriqin Janna D'Arki deyər. Səhih məlumata görə Xankəndindəki erməni haramzadalar bunu eşitək, sarılıq gətiriblər.

...Təxəyyül ələmindən yenə də realığa qayıdaq. Ara qarışib, məzhəb itəndə jurnalistlər bir müddət qadın alverçilərindən yazdılar. Deyildi, deyildi, yazdılar, ... və axırda məmləkətdə əxlaqsızlıq adıləşəndə bütün ulvi nəsənlər unuduldu. Qorxmada deyirəm, Azərbaycan bəlkə də türk dünyasında yeganə dövlətdir ki, burada prezervativ reklam edən qadına fəxri ad, xalq artisti adını verirlər. Özü də bu nə vaxt baş verir? Düşmən tar-mar edilmiş Qarabağda kef məclisi quranda. Otuz il ərzində daha o həqarət olmadı ki, ona məruz qalmayaq. Həlak olanları bir yana qoyuram, itkin düşmüş, Yaxın Şərqi fahişəxanalarına cariyyə kimi satılmış, irz-namusu tapdanmış qız-gəlinin sayı açıqlanmır. Ömrümün sonudur, məni dərd öldürür, bu qədər qız-gəlinin qohum-qardaşı, əmisi, dayısı, əqrəbası yoxmu? Niyə indiyə kimi qisas barədə iki kəlmə eşitmirik?

Nə vaxta qədər ənikli, kirşanlı gözəlcələr, şıq geyinmiş musiqiçilər xarabalıqlar içində çalib-oxuyacaqlar? Kamanın, tarın iniltisi ilə qisas alınmır. Əxlaqı hamıya bəlli olan vələdüzinanın vəsf etdiyi ölkəyə nifrət edərəm. Neçə əsrlik tarixi olan musiqi irsimizə hər cahil əl qaldıranda susmaq alçaqlıqdır. Erməni anadan süd əmmiş, erməni qadının bətnindən gəlmiş Sevdə Ələkbərzadə "Laçın" kimi misilsiz mahnını şil-küt edəndə niyə bir

Makron “Ermənistan cəbhəsi”ni gücləndirir

Fransanın İrəvandakı yeni səfiri kimdir?

Fransa Ermənistanı yeni səfir təyin edib. Ermənistan mətbuatı xəbər verir ki, Fransanın İrəvandakı yeni səfiri Olivye de Kotinyi olacaq. Bunu Fransanın Ermənistanı fəxri konsulu, erməni əsilli Denis Corkayef öz “tvitter” səhifəsində paylaşmış.

Prezident Emmanuel Makronun özünün Ermənistanı açıq dəstəyi və Azərbaycana təzyiqlərlə bağlı verdiyi son məlum qalmaqallı açıqlamalar fonunda İrəvana yeni diplomat göndərilməsi diqqət cəlb edən hadisədir. Yeni səfirin bioqrafiyası onu deməyə əsas verir ki, rəsmi Paris Ermənistan vasitəsilə Cənubi Qafqaza nüfuz etmək siyasətini gücləndirməyə çalışır.

Olivye de Kotinyi bu təyinatla qədər İranda və İrak Kürdüstanında önəmli vəzifələr tutub. Belə ki, onun son iş yeri Fransanın Kürdüstandakı konsulu vəzifəsi olub. Söhbət İrak Kürdüstanından gedir. Rəsmi Parisin bu regiona olduqca böyük önəm verdiyi və Yaxın Şərqdə öz maraqlarını ən yüksək səviyyədə təmin etməyə çalışdığı sirr deyil. Onun bu regionda özünə əsas rəqib kimi gördüyü isə Türkiyədir. Məlumatlara görə, Kotinyi bu siyasəti həyata keçirən əsas fiqurlardan biridir.

Bundan əvvəl isə yeni səfir Fransanın İranda səfirliyində yüksək vəzifə tutub. O, hələ 2012-2015-ci illərdə buradakı fəaliyyətində İranın nüvə məsələlərini və regional siyasətini kurasıya edib. 2015-2016-cı illərdə Vaşinqton İnstitutunda diplomat-rezident kimi çalışan səfir həmçinin, Fransa Xarici İşlər Nazirliyində NATO-nun və Avropa Birliyinin Liviyada Balkanlarda və Qafqazdakı fəaliyyətinin kurasıyası ilə məşğul olub. Son iş yeri Kürdüstandakı Fransa konsulu olan de Kotinyinin regionu çox yaxşı bildiyi və Fransanın buradakı siyasətinin aparıcı fiqurlarından biri olduğu qeyd edilir.

Artıq Ermənistanda bir çox ekspertlər yeni səfirin aktiv və təsirli fəaliyyətilə seçiləcəyini bildirirlər. Bu isə Emmanuel Makronun tərbiətçi region siyasətinin səfir səviyyəsində davam etdirilməsi perspektivindən xəbər verir.

Hazırladı: RƏŞAD

“Qarabağ ermənilərinin silahsızlaşdırılması qaçılmazdır”

Fərhad Məmmədov: “Laçın şəhəri ətrafında baş vermiş hadisələrin təkrarı yaşana bilər...”

“Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Azərbaycan ərazisindən çıxarılması müharibə bitdikdən sonra ortaya çıxan məsələ deyil. Bu, ATƏT-in keçmiş Minsk Qrupu dövründə Azərbaycanın tələblərindən biri idi və 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanatda da öz əksini tapıb”.

Bunu politoloq Fərhad Məmmədov Qarabağ ətrafında cərəyan edən hadisələri şərh edərkən bildirib. Ekspert xatırladı ki, 10 noyabr bəyanatının mətnində məhz “erməni silahlı qüvvələri” qeyd olunur, yəni Azərbaycan ərazisində silahlı ermənilər olmalıdır.

Politoloq vurğulayır ki, Laçın yolunun giriş - çıxışında nəzarət buraxılış məntəqəsi quraşdırıldıqdan sonra Qarabağ ermənilərinin silahsızlaşdırılmaması sülh müqaviləsinə əsas maneədir: “Azərbaycan haqlı olaraq Qarabağdakı silahlı erməniləri Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin tərkib hissəsi hesab etdiyi üçün İrəvandan demilitarizasiya tələb edir. Çünki ən azı Ermənistan vətəndaşlarının Qarabağ ərazisində xidmət haqqını İrəvan ödəyir”.

F.Məmmədov bildirir ki, Rusiya sülhməramlılarından bölgənin demilitarizasiyasını tələb etməyin mənası yoxdur, Rusiya bunun əvəzində Azərbaycandan mandat istəyir, amma buna ehtiyac yoxdur.

Təhlilçi daha sonra bölgənin silah-

sızlaşdırılmasının həll yollarını təklif edib: “Ermənistan hökuməti Ermənistanın özündə qeydiyyatda olan vətəndaşlarını (sözə könüllülər - müqaviləli xidmət edənlər) ağır silahlarla birlikdə Qarabağdan geri qaytarır. Qarabağ ermənilərinin əlində müəyyən miqdarda silah qalır.

Yaxud Ermənistan hökuməti geosiyasi dəyişikliklər ərəfəsində öz yalanlarına sadiq qalaraq, sülh danışıqlarını dayandırmaq üçün Azərbaycanın zərbələrini gözləyir. Amma Ermənistanın gözlədiyi geosiyasi dəyişikliklər artıq baş verib:

- *Ərdoğan seçkilərdə qalib gəldi;*

- *Ukraynadakı müharibə Priqojinin üsyanına gətirib çıxardı və bu üsyan hələ tamamlanmayıb;*

- *İran Azərbaycanla normalaşmaya doğru gedir - fakt yoxdur, amma tendensiya var;*

- *Regional layihələrin genişlənmə potensialı var, amma orada Ermənistan yoxdur və heç kim Ermənistanın iştirakını tələb etmir...*

Göründüyü kimi, heç bir dəyişiklik Ermənistanın mövqeyini gücləndirmir. İndi isə qarşıda gözlənilən proseslərə baxaq:

- *2024-cü ildə ABŞ seçkiləri;*

- *2024-cü ildə Rusiyada seçkilər;*

- *Ukrayna-Rusiya cəbhəsindəki vəziyyət;*

- *Şarl Mişelin ikinci müddətinin*

“Sonuncu variant odur ki, bir neçə gün ərzində silah anbarlarına, ağır artilleriyaya və hərbi infrastruktura zərbələr endirilir. Nəticədə minə qədər silahlı erməni məhv olur...”

2024-cü il noyabrın sonunda başa çatması;

- *Avropa İttifaqının (Aİ) Mərkəzi Asiyadan malların Azərbaycan və Gürcüstan vasitəsilə daşınması ilə bağlı qərar qəbul etməsi. Yəni mövcud başqa bir şey gözləmək qalır”.*

F.Məmmədov vurğulayıb ki, Laçın şəhəri ətrafında baş vermiş hadisələrin təkrarı yaşana bilər: bir gün ərzində endirilən zərbələr erməni silahlı qüvvələrinin bölgədən çıxarılmasına gətirib çıxarar. “Sonuncu variant odur ki, bir neçə gün ərzində silah anbarlarına, ağır artilleriyaya və hərbi infrastruktura zərbələr endirilir. Nəticədə minə qədər silahlı erməni məhv olur”, - o qeyd edib.

Qarabağın demilitarizasiyası Azərbaycan üçün nə deməkdir?

Politoloq bu suala cavabında bildirib ki, Qarabağda Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin qalıqları Azərbaycan Silahlı Qüvvələri üçün o qədər də böyük problem deyil, lakin bu, Ermənistanla sülh müqaviləsinin bağlanması, Qarabağ ermənilərinin Azərbaycana reintegrasiyası prosesinə və onların təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, habelə Qarabağa qayıdacaq dinc əhali üçün böyük maneədir. Onun sözlərinə görə, Qarabağın demilitarizasiyası bu səbəbdən Bakının gündəmindəki ən mühüm komponentdir. “Danışıqlar o həddə çatıb ki, hamı hər şeyi bilir. Gündəlikdəki bütün mövzular müzakirə olunub və aradan qaldırılmalı olan maneələr aydındır. Mövzunun ciddiliyini və qərarların qəbulunun aktuallığını nümayiş etdirmək üçün Brüsseldəki görüşdən əvvəl mövzuların vacibliyini göstərmək mümkündür. O da ola bilər ki, Brüsseldə bu mövzu tam şəkildə qoyulsun, qan tökülmədən həll yolu üçün şans verilsin. Keçən il Ermənistan çağırışçılarının Qarabağdan geri çəkilməsi üçün 20 gün vaxt istəmişdi... İndi, Brüssel görüşündən sonra Ermənistanda qərar qəbul olunmasa, o zaman baş verənlər yaqin hava şəraitindən asılı olacaq...”, - Fərhad Məmmədov vurğulayıb.

Rasim ƏLİYEV

Masallı rayon, Əhmədli kənd sakini İsmayilov Saleh Xəlil oğlu "Hürriyyət" in redaksiyasına gələrək, qarşılaşdığı problemi dilə gətirib. Şikayətçi deyir ki, uzun illər Mərkəzi Bankın keçmiş sədri Elman Rüstəmovun maşın binzəsinə dəstək olsa da, o, 2009-cu ildə dövlətdən oğurlanan pulları ört-basdır etmək üçün onu sifarişlə həbs etdirib.

"Milli Bankın (Mərkəzi Bank) keçmiş sədri Elman Rüstəmovun maşın biznesini həyata keçirən nümayəndəsinə - İmanova Dilarə Əli qızına 8 il köməklik etmişəm. 8 il ərzində bir dəfə də olsun problem olmayıb", - deyən şikayətçinin sözlərinə görə, hətta Elman Rüstəmovdan bank yolu ilə, faizsiz olaraq bir neçə maşın da özü alıb:

"Mən özüm də iş adamı olmuşam. Respublikada 14 rayonda yerləşən pambıq zavodlarının işlərini görmüşəm. Açıqı, həmin rayonların icra başçılarından tutmuş, su idarələrinin müdirlərindənək, hər biri ilə yaxın münasibətim vardı. Mən "Elektromaş" zavodunun Cəlilabad filialının müdiri olaraq elektrik avadanlıqlarının təmiri ilə məşğul idik. Bu günə kimi də orada çalışıram".

Saleh İsmayilov deyir ki, Elman Eüstəmov Mərkəzi Bank sədri olduğu müddətdə də maşın binzəsi ilə məşğul olub. "Maşınları xaricdən gətirirdi, biz də bank yolu ilə satırdıq, faizsiz. Tutaq ki, bu gün "Prado" markalı maşın almaq istəyirsən. Qiyməti 45 min manatdır, sən isə 20 min manatın var. Həmin vaxt 20 mini səndən alırdılar, qalan 25 min manatı necə ödəyə biləcəyini soruşurdular. Sən də deyirdin ki, ayda min manat verə bilərsən, digəri deyirdi ki, yox, mən ayda 300 manat verə bilərəm və s. Bu formada razılaşırdılar, hər ay da çek verirdilər. Amma 300 manat verirdin, ayda 1800 manatlıq çek verirdilər ki, guya, 1800 manat ödəniş etmişən. Amma həmin 300 manat da banka ödənilmirdi, Elman Rüstəmovun sifarişi ilə banklardan boş çeklər gəlirdi".

Şikayətçi bildirir ki, Elman Rüstəmov bütün maşınları bank yolu ilə satırdı, amma banka faiz ödəmirdi. Onun sözlərinə görə, Mərkəzi Bankın keçmiş sədri hər ilin sonunda dövrüyyədən çıxarılmalı olan yararsız, nömrəsi silinmiş pulların hesabına həmin maşınların borcunu bağlayıb, müştərilərə də bununla bağlı saxta çeklər verilib: "Borc olmasa da, hər ay bank çeki verirdi ki, bu qədər pul ödənilib. Lakin bir dəfə problem oldu, dedilər ki, 2 ay banklara pul

mişdi ki, Dilarəni "dəli" etsin. Lakin onu Maştağaya göndərsələr də, orada qalmırdı. Daha doğrusu, gün rəzində orda qalsa da, axşam öz maşınına minib evinə gedirdi. 3 il müddətində belə də davam etdi. Dəli olan adamın sürücülük vəsiqəsi olar, Bakı şəhərində maşına sürə bilər? Sadəcə, şəhərdən çıxamağa icazə vermirdilər".

Şikayətçinin sözlərinə əsasən, Dilarə İmanovanın məhkəmə prosesindən sonra hakim Ənvər Seyidov onu yanına çağıraraq: "Ənvər Seyidov dedi ki, əlində nə qədər fakt varsa, mənə göndər. Bildirdi ki, Elman Rüstəmov mənə 500 min manat pul verib, qalanını da bank işçilərindən alacaşıq. Bütün sənədləri göndərdim ona. Bundan sonra bank işçilərini dirədi ki, sizin bu qədər verə-

Elman Rüstəmovla bağlı şok faktlar

Mərkəzi Bankın keçmiş sədri dövrüyyədən çıxarılan "yararsız", "nömrəsi silinmiş" pulları necə mənimsəyirmiş...

Saleh İsmayilov: "Müstəntiq Vüqar Tağızadə dedi ki, sən tutulmalısan, qız da "dəlixana"ya getməlidir..."

ödəyin. Həmin 2 ay ərzində banklara 2,5 milyon manat pul ödədik, məndə o barədə sənəddə də var. Sonra ödəniş olmadığınca görə 40 ədəd maşını alıcılardan yığdılar və öz qanunsuz əməllərini də ört-basdır etmək üçün bizi, yeni mənə və Dilarəni həbs etdirdilər. Əslində, mənə ona görə həbs etdilər ki, bütün işi mənim boyuma yıxsınlar. Həmin vaxt Dilarəyə deyiblər ki, Salehin 16 min borcu var. O da gedib 16 min tapıb, onlara verib. Həmin 16 min manatı da Masallı Rayon Polis İdarəsi "yeyib", o vəsait heç bir sənəddə yoxdur".

Saleh İsmayilov vurğulayır ki, həbs olunandan sonra onunla heç bir rəsmi qurum maraqlanmayıb: "8,5 ayın sonunda DİN-in müstəntiqi Vüqar Tağızadə gəldi ki, sən bu işləri etmişən və s. Mən də dedim ki, heç bir qanunsuz iş görməmişəm, işi görənlər filankəslərdir. Bu zaman dedi ki, bilirsən nə var, sən tutulmalısan, qız da "dəlixana"ya getməlidir. Elə də

oldu, mən tutulandan sonra E. Rüstəmovun sifarişi ilə Dilarəni "dəli" elədilər". Şikayətçi iddia edir ki, 2009-10-cu illərdən bu dedikləri ilə bağlı bütün dövlət qurumlarına məktubla müraciət etsə də, heç bir reaksiya verilməyib.

"Bizim 2 evimiz vardı, biri Pirşağıda dəniz kənarında idi. Dilarə mənə dedi ki, onu sat, pulunu zərərçəkmişlərə ver. 320 min manatlıq ev idi. Ümumilikdə, 200 nəfər zərərçəkmiş vardı, mənəmlə bağlı 44 nəfər şikayət etmişdi. Müstəntiqə dedim ki, əgər borcluyamsa, onda kömək elə, 320 minlik evi sataq, zərərçəkmişlərə verək, əlavə də nələrsə var, satıb qalan borcları da verərik. Amma müstəntiq bu məsələdə də maraqlı olmadı".

Saleh İsmayilov bildirir ki, məlum iş üzrə ümumilikdə 5 milyon manat ödənilməsi ilə bağlı iddia qaldırılıb. Lakin onun zərərçəkmiş şəxs qismində işdə adı keçən 44 nəfərə təxminən 800 min manat

ödəməli olduğu yazılıb: "Onun da müəyyən hissəsini ödəmişdim, 500 min manatdan bir qədər çox pul qalmışdı".

Şikayətçinin dediyinə əsasən, məhkəmədə hakim ona şərti cəza vermək istəsə də, Elman Eüstəmovun sifarişi ilə 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib: "Məhkəmədə hakim Rauf Əliyev birinci gün mənə qarşı çox xoş davrandı. Hakim mənə şərti cəza vermək istəyirdi. Axırncı gün prokuror 11 il iş istəyəndə, hakim tamamilə dəyişdi. Mənə son söz deməyə də qoymadılar və 10 il iş kəsdilər".

S.İsmayilov iddia edir ki, Elman Rüstəmov külli miqdarda yeyinti faktını ört-basdır etmək üçün böyük məbləğdə rüşvət verib: "Elman Rüstəmov istintaq idarəsinin sədrinə 500 min, Zakir Qaralovun müavini Rüstəm Usubova 1 milyon, sabiq nazir Ramil Usubova da 1 milyon manat vermişdi... Bundan əlavə, Bilal Əsədova 500 min manat ver-

cəyiniz var və s. Axırda mənə məhkəməyə çağırmadı. Sonradan məlum oldu ki, o, həmin sənədlər vasitəsilə hər bir bank əməkdaşından, filial rəhbərindən əlavə olaraq rüşvət alıb. Hətta bir neçə dəfə Elman Rüstəmovla da görüşüb və həmin sənədləri təqdim etməklə ondan əlavə pul istəyib.

"Sonradan Elmandan nə qədər pul aldığını bilmirəm. Amma onu bilirəm ki, 500 min manatı qoydu cibinə, bəzi bankların - "Atabank", "Respublika Bank", "Unibank" və s. bankların filial müdirlərindən də ümumilikdə 250 min manat almışdı. Yeni birindən 40 min, digərindən 70 min manat və s".

Saleh İsmayilov deyir ki, Ə. Seyidov ona da 1 milyon manat qarşılığında sərbəst buraxa biləcəyini deyib: "Mən ona dedim ki, həbs olunduqdan sonra 2 milyon pul ödəmişəm. Mənə dedi ki, sənə başın xarəbdir, gətirib 1 milyon verəydin, mən səni buraxaydım.

Beləliklə, heç bir günahım olmadan, külli miqdarda borca düşməklə yanaşı, 10 il müddətinə həbs olundum. İndi bir nəfər mənə desə ki, sən kiminsə 1 manatını yemisen, yenidən 10 il həbsdə yatmağa hazıram".

(Ardı var)

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Son günlərdə ABŞ-ın İranla "altdan-altdan" danışıqlar aparması gündəmə düşüb. İran elə bir görüntü yaradır ki, nüvə sazişi məsələsində guya yumşalmağa meyllənir. Əslində isə vaxt qazanaraq öz işini görür.

Avropa kəşfiyyatının yeni hesabatları göstərir ki, İran atom bombasını sınaqdan keçirmək məqsədi ilə nüvə silahı proqramı üçün texnologiyasını təmin etmək üçün AI sanksiyalarından yan keçməyə çalışıb.

Sənədlərin tərcüməsini ilk dəfə öz internet sahifəsində dərc edən "Yaxın Şərq Media Araşdırma İnstitutu"nun (MEMRI) məlumatına görə, İsveç, Hollandiya və Almaniyanın təhlükəsizlik kəşfiyyat orqanları 2023-cü ilin ilk altı ayı ərzində İran rejiminin qeyri-qanunlu nüvə proqramı ilə bağlı silahların yayılması fəaliyyətlərinə dair hesabatları açıqlayıb. Hesabatlar əsasən İranın 2022-ci ildə qeyri-qanunlu hərəkətlərini, cəhdlərini əhatə edir.

Kəşfiyyat məlumatları dosyasındakı ən şok edici ifşa Hollandiya "Baş Kəşfiyyat Təhlükəsizliyi Xidməti" tərəfindən edilib. "İranın heyrtəmiz sürətlə silaha yaranan uranı inkişaf etdirməsi "mümkün ilk nüvə sınağı variantını yaxınlaşdırır. Ötən il İran nüvə proqramını davam etdirdi", - deyər Hollandiya hesabatında qeyd olunur.

"Ölkə 20% və 60% zənginləşdirilmiş uran ehtiyatlarını artırmağa davam edir. Sentrifuqalar vasitəsilə bundan nüvə silahı üçün lazım olan 90% zənginləşdirilmiş uranın daha da zənginləşdirilməsi üçün istifadə edilə bilər", - deyər hesabatda açıqlanır.

Hollandiyanın kəşfiyyat hesabatına görə, "İran Birgə Hərətəfli Fəaliyyət Planı (JCPOA) çərçivəsində əldə edilmiş razılaşmalara qəti məhəl qoymur və gətirdikcə daha təkmil uranın zənginləşdirilmiş sentrifuqalarını yerləşdirməklə öz imkanlarını genişləndirir".

ABŞ və digər dünya gücləri 2015-ci ildə Tehranın nüvə silahı proqramlarına müvəqqəti məhdudiyyətlər qoyulması müqabilində Tehrana sanksiyaların yüngülləşdirilməsi məqsədilə 100 milyard dollardan çox vəsait təmin etmək üçün İranla razılığa gəliblər. Bayden administrasiyasının nüvə sazişinin mini-versiyasını təkrarlamağa çalışdığı bildirilir. Amma bu faydalı gedişdirmə və İranı fikrindən daşıdıracaqmı? Cətin.

"Reallıq ondan ibarətdir ki, İran heç bir şəkildə nüvə silahı yaratmaq söylərindən geri çəkilməyib, bu məqsədlə texnoloji imkanlarını inkişaf etdirmək üçün hər fürsətdən istifadə edib, illərdir beynəlxalq ictimaiyyəti çaşıdırıb və eyni zamanda öz niyyətləri barədə yalan danışır",

ABŞ-la İran gizli danışıqlar aparır?

Avropa kəşfiyyatı İranın nüvə proqramı ilə bağlı şok faktlar əldə edib...

- deyər "Yaxın Şərq Media Araşdırma İnstitutu"nun (MEMRI) İran Media Layihəsinin direktoru Ayelet Savyon yazır. O qeyd edir ki, İslam Respublikası özünün niyyətini qanunlu nüvə silahı həddinə çatdırmaq məqsədi kimi geniş təbliğ edir və bu günə qədər də davam etdirir. İsveç Təhlükəsizlik Xidməti 2023-cü il üzrə illik hesabatında yazıb ki, "İran sənaye casusluğu ilə məşğuldur və bu, əsasən İsveçin yüksək texnologiyalı sənayesinə və nüvə silahı proqramında istifadə oluna bilən İsveç məhsullarına yönəlib".

İsveç Təhlükəsizlik Xidmətinin sözcüsü Adam Samara da "Fox News Digital"a bildirib ki, "İsveç Təhlükəsizlik Xidməti İranın İsveçdə təhlükəsizliyi təhdid edən və İsveçin maraqlarına zidd fəaliyyətlər həyata keçirdiyini təsdiq edə bilər".

"Bu fəaliyyətlərə misal olaraq İsveçin yüksək texnologiyalı sənaye nailiyyətlərini hədəf alan sənaye casusluğu və İsveç ali təhsil müəssisələrini hədəf alan qeyri-qanunlu kəşfiyyat məlumatlarının toplanması göstərilə bilər. İran öz nüvə silahı proqramında istifadə oluna biləcək İsveç texnologiyası və biliklərini axtarır. İsveç Təhlükəsizlik Xidməti ilə davamlı əməkdaşlıq var. Bu sahədə beynəlxalq tərəfdaşlarımız var, lakin biz bu əmək-

"Bu fəaliyyətlərə misal olaraq İsveçin yüksək texnologiyalı sənaye nailiyyətlərini hədəf alan sənaye casusluğu və İsveç ali təhsil müəssisələrini hədəf alan qeyri-qanunlu kəşfiyyat məlumatlarının toplanması göstərilə bilər. İran öz nüvə silahı proqramında istifadə oluna biləcək İsveç texnologiyası və biliklərini axtarır. İsveç Təhlükəsizlik Xidməti ilə davamlı əməkdaşlıq var..."

daşlıqla bağlı təfərrüatlara girmirik", - deyər hesabatda bildirilir.

Avropa kəşfiyyatının tapıntıları barədə soruşduqda, ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü "Fox News Digital"a deyib: "Biz hesabatları görmüşük. İranın nüvə, raket və adi silahlarla bağlı fəaliyyətləri və bununla bağlı satınalma söyləri ilə bağlı narahatlığımızı çoxdan açıq şəkildə ifadə etmişik. İranın ballistik raketlərin inkişafı, yayılması regional və beynəlxalq təhlükəsizlik üçün ciddi təhlükədir. Biz qadağalar, ixrac nəzarəti və sanksiyalar da daxil olmaqla, bu fəaliyyətlərə mane olmaqdan ötrü üçün əlimizdə olan bütün vasitələrdən istifadə etmək üçün müttəfiqlərimiz və tərəfdaşlarımızla sıx işləməyə davam edirik. Biz həmçinin BMT-də və digər ictimai forumlarda da daxil olmaqla, İranın ballistik raket imkanları və buna qarşı birgə fəaliyyətin zəruriliyi haqqında narahatlıqlarımızı bildirməyə davam edəcəyik".

Nüvə silahlarının yayılması üzrə aparıcı ekspertin fikrincə, Avropa kəşfiyyatının hesabatları böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Vaşinqtondakı "Elm və Beynəlxalq Təhlükəsizlik İnstitutu"nun qurucusu və prezidenti olan fizik Devid Olbrayt əlavə edib: "Bu kəşfiyyat hesabatlarında tapıntılar haqqında ictimaiyyətə daha çox məlumat verilməlidir. İctimaiyyət və daha da əhəmiyyətli müdafiə sənayesi sferası İran və Rusiya tərəfindən gözlənilən təhlükə barədə xəbərdar edilməlidir. İran, eləcə də Rusiya həm xüsusi maddələrin, həm də onların nüvə, raket, adi silah və ya dron texnologiyası üçün xaricdən satınalmalardan çox asılıdır. Kəşfiyyat hesabatları göstərir ki, İran Avropanın nəzarətini alt-üst etmək və nüvə-raket proqramları üçün lazım olan avadanlıqları əldə etmək yollarını tapmağa davam edir. Çox vaxt buna nail olur. Beləliklə,

İrana diqqətin yenidən yönəldiyini görmək çox xoşdur. Avropa ölkələri İranın satınalma söylərini aşkarlamaq üçün oraya daha çox kəşfiyyat resursu yerləşdirməlidirlər. Onlar həmçinin bunda səbəblərə və İran qurumları ilə rəsmilərinə qarşı sanksiyaları gücləndirməlidirlər". Olbrayt 1996-cı ildə o, İraqın nüvə proqramının ilk qeyri-hökumət müfəttişi vəzifəsində çalışıb.

"Bu kəşfiyyat hesabatları təsdiq edir ki, İran Avropadakı nüvə və raket proqramları üçün həm texniki məlumatlar, həm də köməkçi texnologiya əldə etməyə diqqət yetirir. Bu, bu nüvə silahının inkişafı, istehsalı və ya istifadəsi üçün lazım olan spesifikasi bilik və ya məlumatdır", - Olbrayt əlavə edir.

Məsələnin maraqlı doğuran bir nüansı da budur ki, SEPAH ölkənin iddia edilən atom silahı proqramının qurulmasında əsas rol oynayır. Bunu İsrail Müdafiə Təhlükəsizliyi Forumunun baş elmi işçisi və İran üzrə eksperti Yossi Kupervasser bildirir.

Kupervasser deyib: "İran açıq şəkildə nüvə silahı planına sadıqdır. Avropa kəşfiyyatının hesabatları İranın müxtəlif Avropa ölkələrindən qeyri-qanunlu şəkildə avadanlıq və bilik əldə edərək nüvə arsenalına keçmə müddətini qısaltmaq üçün gizli söylərini ortaya qoyur. Avropa kəşfiyyatının hesabatları yalnız kiçik bir sürpriz olub, çünki İranın hərbi nüvə potensialına nail olmaq söyləri son illərdə dayanmadan davam edir. Avropa və ABŞ-ın İrana qarşı davranışı passiv olduğundan və qulaqburma mahiyyəti daşımadığından İran yəqin ki, Qərbin ona qarşı siyasətini zəiflik əlaməti kimi qəbul edir".

Kupervasser bildirib ki, ABŞ və Tehranla müvəqqəti razılaşma əldə etmək istəyən digər dünya gücləri "İrana yeni tərzdə anlayış göstərməklə" yaxud bir növ "dərdinə şərik olmuş" görüntüsü yaratmaqla mükafatlandırılır və bu yalnız İranı nüvə silahının tələb olunan komponentlərini əldə etmək söylərini davam etdirməyə və gücləndirməyə motivasiya edir.

Hazırladı:
Ülviyyə ŞÜKUROVA

Priqojinlə Putin arasında məxfi görüş...

Kreml iddiaları təsdiqlədi və görüşdə 35 nəfərin iştirak etdiyi açıqlandı

“Vaqner” başçısı Yevgeni Priqojin məlum hərbi qiyamdan sonra Vladimir Putinlə görüşüb. Bunu Fransanın “Libération” nəşri özünün Qərb kəşfiyyatındakı mənbələrinə istinadla yazıb.

Xəbərdə deyilir ki, görüş qiyamdan bir neçə gün sonra, iyulun 1-də baş verib. Kremlə çağırılan Priqojinin Putinlə görüşə təklif etməsi qeyd olunur və bildirilir ki, görüşdə Priqojinlə yanaşı “Vaqner”-in komandirlərindən də bir neçəsi iştirak edib.

O da xəbər verilir ki, Priqojin həmin gün həmçinin, “Rosqvardiya” başçısı Viktor Zolotov və Rusiya Xarici Kəşfiyyatının başçısı Sergey Narişkinlə də görüşüb. Xəbərdə sözügedən görüşlər zamanı hansı məsələlərin müzakirə olunduğu qeyd edilmir.

Kremləndən açıqlama

“İyunun 29-da Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Kremlə Yevgeni Priqojin və “Vaqner” komandirləri ilə üç saata yaxın görüş keçirib”.

Bu barədə Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov bildirib.

“Putin Priqojin və “Vaqner”-in komandirləri ilə görüşdə şirkətin cəbhədəki fəaliyyətini və 24 iyun hadisələrini qiymətləndirib, həmçinin komandirlərin izahatlarını dinləyib və onlara işə qəbul və döyüş variantları təklif edib. “Vaqner” komandirləri Putinə 24 iyun hadisələri ilə bağlı öz versiyalarını təqdim ediblər. Qeyd ediblər ki, onlar dövlət başçısının sadıq tərəfdarları və əsgərləridir”, - deyə Kremlin mətbuat katibi vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, görüşdə 35 nəfər iştirak edib.

Putin Gerasimovu vəzifəsindən uzaqlaşdırıb?

Yeri gəlmişkən, Rusiya lideri Vladimir Putinin ötən ay “Vaqner”-in çevriliş cəhdindən sonra Ukraynaya qarşı müharibəyə cavabdeh olan yüksək səviyyəli generalı vəzifəsindən azad etdiyi iddia olunur.

Böyük Britaniyanın “Daily Mail” nəşri xəbər verir ki, 67 yaşlı general Valeri Gerasimov təyinatının 6-cı ayında vəzifəsindən kənarlaşdırılıb.

Məlumatla görə, Gerasimov Baş Qərargah rəisi olaraq Rusiya silahlı qüvvələrinə rəhbərlik edəcək, lakin müharibəyə görə bütün məsuliyyət öl-kənin hava-desant qoşunlarının komandanı, 54 yaşlı Mixail Teplinskiyə verilib.

“The Moscow Times”-in hərbi mənbələrdən əldə etdiyi məlumata görə, bu təyinat Türkiyənin “Azov” alayının komandirlərini Ukraynaya təslim etməsindən sonra baş verib.

Xatırladaq ki, Putin iyunun 24-dəki müraciətində Priqojini xəyanətdə, satqınlıqda ittiham edərək, qiyamçıların mütləq cəzalandırılacağını bəyan etmişdi. Ancaq sonradan məlum oldu ki, Priqojin nəinki cəzalandırılmadı, hətta törətdiyi qiyama, 20-dək rus hərbiçisi və bir neçə vertolyot, təyyarə məhv etməsinə rəğmən Rusiyanın mərkəzində azad-asudə gəzib dolaşa bilər. Bunu bir neçə gün əvvəl Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko da təsdiqləyib. Belarus Prezidenti ötən həftənin sonunda mətbuata bildirib ki, Priqojin ya Moskvada, ya da Sankt-Peterburqdadır.

RƏŞAD

Rusiyanın 60-cı motoatçı briqadası döyüşməkdən imtina edib

Primorsk diyarından, Kamçatkadan və Saxalindən müharibəyə səfərbər olunanlar Ukraynaya qarşı döyüşməkdən imtina etdiklərinə görə cəzalandırılıb.

Azpolitika.info Rusiya mediasına istinadla xəbər verir ki, bu barədə onların qohumları Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə və qurumun yerli idarələrinə şikayət ediblər. Qeyd olunur ki, 60-cı motoatçı briqadanın hərbiçiləri yeməksiz və susuz halda quyuda saxlanıldıqdan sonra naməlum istiqamətə aparılıb, hazırda onlarla əlaqə yoxdur.

Onların şikayətlərinin təsdiqi kimi bir neçə əsgərin zirzəmidə videosunu yayıblar. Şikayət edənlər iddia edirlər ki, komandanlıq səfərbər olunanları hücumla göndərərək, oradan sağ qayıtmayacaqlarını bildirib. Valdeynlər bildirirlər ki, səfərbər olunanlar müharibə üçün heç bir hazırlıq keçməyiblər. Ötən ilin noyabrında Prezident Vladimir Putin deyib ki, hərbi xidmətə çağırılanlar birbaşa döyüş əməliyyatlarında iştirak etmirlər. Daha sonra Müdafiə Nazirliyinin nümayəndələri bildiriblər ki, səfərbər olunanlar cəbhənin ən qaynar bölgələrinə göndərilməyib.

Cəbhədən gələn çoxsaylı ifadələr bunun belə olmadığını göstərir. Səfərbərlik başlandıqdan bir neçə gün sonra onlar Ukrayna hücumunu dəf etmək üçün hazırlıqsız döyüşə göndərilib. Nəticədə onlar arasında kütləvi itkilər baş verib.

Rusiyanın real hərbi itkiləri nə qədərdir?

Ukrayna ilə müharibədə 15 ayda 47 min rus əsgəri həlak olub. Bu barədə “Meduza” və “Mediazona” platformalarının təqdim etdikləri birgə araşdırmada deyilir.

Tədqiqat müəllifləri qeyd edirlər ki, bu itkilər Əfqanıstanda 10 illik müharibə zamanı sovet itkilərindən üç dəfə, rus qoşunlarının 1994-1996-cı illərdə birinci çəçen kampaniyası zamanı itkilərindən doqquz dəfə çoxdur.

Jurnalistlər ölüm halları üzrə tədqiqatçı Dmitri Kobakla birlikdə 2022-ci ildən gənc kişilər arasında ölüm hallarının kəskin artdığını göstərən miras hallarının reyestrini və Rosstat məlumatlarını təhlil ediblər. Araşdırmada deyilir ki, 2022-ci ildə müharibə ölümləri bir hesablama metoduna görə 24000, digərinə görə isə 25000 olub.

“Beləliklə, 2023-cü il mayın 27-də (yeni Ukrayna əks-hücum başlamazdan əvvəl) Rusiya tərəfində ölənlərin ümumi sayı 47 min nəfər olub”, - tədqiqat müəllifləri deyirlər. 95% ehtimalla, bu rəqəm 40-55 min arasındadır.

Ağır yaralı, xidmətə yarasız olan əsgərləri nəzərə alsaq, onların ümumi sayı ən azı 125 min nəfər ola bilər. Bu hesablamaya itkin düşənlər qismən daxildir, lakin əsirlikdə olan ruslar daxil deyil.

BBC-nin rus xidməti və “Mediazona” Ukrayanaya qarşı müharibədə ölənlər Rusiya hərbiçilərinin sayını hesablayır. 7 iyul 2023-cü il tarixinə, siyahıda 27 min 400 nəfər hərbiçinin adı var idi. İtkilərin real rəqəmi ən azı iki dəfə çox ola bilər. Beləliklə, ölənlərin sayı, ən mühafizəkar hesablama görə, 55 min nəfər ola bilər. Jurnalistlər hesab edirlər ki, ağır yaralanma və ya ölüm səbəbindən sıradan çıxanları nəzərə alsaq, Rusiyanın bərpa olunan itkiləri ən azı 247 min nəfər ola bilər.

Ağ Evdən Ərdoğanla bağlı müəmmalı açıqlama

“Ərdoğanın nəyə nail olmaq istədiyini bilmirik”

Məlum olduğu kimi, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski ilə görüşdən sonra “Azov” komandirlərinin Ukraynaya təhvil vermək qərarı böyük beynəlxalq əks-səda doğurub.

Kremlin narazılıqlarına rəğmən Türkiyə başçısının atdığı bu addım, eləcə də Ukraynanın NATO-ya üzvlüyünə tam dəstək verməsi Ankaranın Moskva ilə Qərbə qarşı işbirliyinə dair iddialara güclü zərbə vurmuş oldu. Ancaq Bayden administrasiyasının Türkiyənin bu addımına münasibəti kifayət qədər müəmmalı görünür.

Qərb mətbuatı xəbər verir ki, ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Ceyk Sallivan son brifinqində Vaşinqtonun Türkiyə ilə Ukrayna arasında keçirilən danışıqlarda iştirak etmədiyini bildirib. O, deyib ki, Türkiyənin “Azov” komandirlərini Ukraynaya təhvil verərək hansı motivlərdən çıxış etdiyini bilmirlər.

Ceyk Sallivan jurnalistlərə məsləhət görüb ki, bununla bağlı sualı şəxsən Ərdoğanla ünvanlasınlar: “Biz bu danışıqlarda iştirak etməmişik və əslində, cənab Ərdoğanın bununla da nəyə nail olmaq istədiyini bilmirik”.

Ağ ev təmsilçisi bu hadisəni şərh

edərkən yalnız onu qeyd etməklə kifayətlənib ki, ukraynalılar “Azov” komandirlərinin vətənə dönüşünü böyük sevincə qarşılayıblar.

Bu arada isə, Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan və ABŞ-ın dövlət katibi Antoni Blinken arasında telefon danışıqları olub.

Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, tərəflər qarşılıqlı maraq doğuran məsələləri müzakirə ediblər.

Qeyd edək ki, ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat katibi Metyu Miller də telefon danışıqları ilə bağlı özünün

tviter hesabında paylaşım edib.

O bildirib ki, tərəflər iyulun 11-də başlayacaq NATO sammitini və İsveçin Alyansa üzvlüyünü müzakirə ediblər.

“Antoni Blinken və Hakan Fidan, həmçinin transsərhəd humanitar yardım və ikitərəfli müdafiə sahəsində əməkdaşlıq barədə fikir mübadiləsi aparıblar”.

Xatırladaq ki, diplomatlar sonuncu dəfə iyulun 8-də telefonla danışıqlar.

KƏNAN

Şərur sakinləri susuz qalıb...

“Biz də yaşamaq istəyirik...”

Şərur rayonu, Qarxun kənd sakinləri tərəfindən “Hurriyyet” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçilər susuzluqdan əziyyət çəkdiklərini bildirirlər: “Hörmətli redaksiya!

Sizdən xahiş edirik ki, bizim problemimizi işıqlandırınız.

Şərur rayonu, Qarxun kənd sakinləri olaraq müraciət etmədiyimiz yer qalmayıb. Lakin bizə cavab verilmir, əkin sahələrimiz susuzluqdan məhv olur. 2 həftədir kanala su vurulmur, vurmurlar. Hər yay başımıza belə oyunlar açılır. Gizlin-gizlin gedib suyu açıyıq, görən kimi bağlayırlar. Kənd sakinlərinə qəsd edirlər. Hansı kənd pul verirsə, suyu onlara verir, pulu olmayanın da bizi kimi ekini susuzluqdan quruyur.

Kəndimizdə suya baxmağa Əli adında birini qoyublar. Oğlu da su idarəsində işləyir. Əli də Əmir müəllim adında olan adamdan əmr alıb, su verir. Əmir ancaq rüşvət qarşılığında su verir. Əliyə su deyən kimi cavab verir ki, “mən Əmir müəllimdən tapşırıq alıram, pulumu ondan alıram, o, hara desə, suyu ora verirəm”. Belə iş olar? Biz nə edək, yaşamaq?

Həftənin 5-ci günü yığılıb icra başçısının qəbuluna getdik. Suya görə, bizim kimi bir çox kəndlərdən gəlmişdik. İcra başçısı Kamal müəllimin qəbuluna girən şikayətçilərdən birini polis ilə hədələdilər. Ona dedilər ki, get sakit otur, elə etmə, səni içəri saldıraq. İcra başçısının qəbulunda bizə deyirlər ki, əkməyəydiniz, biz günahkar deyilik, su vacib hara lazımdırsa, ora verilir.

Belə rəhbər olar, belə biabırçılıq heç yerdə olmaz. Pul bunların gözüni örtüb. Nə qədər rüşvətlə su vurdurmaq olar, axı, biz o əkindən nə qazanırıq ki, rüşvət də verək.

Kənd soveti ümumiyyətlə problemləri eşitmək istəmir.

Biz pul istəmirik, yemək də istəmirik, imkan versələr özümüz özümüzü dolandırırıq. Amma imkan vermirlər, ölümümüzə çalışırlar. Bu azmış kimi, bir də kənddə yeni daxili qoşunlar üçün hərbi hissə tikildi. Bir az quyuda su olan kimi onlar çəkir, biz yenə susuz qalıyıq. Onları da qınamaq olmur, su insan həyatı üçün önəmlidir, amma biz də yaşamaq istəyirik.

Bütün kənd sakinləri adından sizdən xahiş edirik, bizim bu problemimizi işıqlandırın. Hara gedək, harda yaşayaq, bilmirik. Pulumuz olsa belə, rüşvətxor məmurların əlində qalırıq. Nə qədər ailemizi, uşağımızı qoyub yad ölkələrə gedək? Naxçıvanda bütün vəzifəyə sahib olan məmurlar, inanın, heç prezidentdən də qorxmurlar, gec-tez öz istədiklərini edirlər”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Naxçıvanın yeni naziri haqda maraqlı iddia

“Toylarda çəkiliş aparırdı, Vasif Talibov dedi ki, sabahdan kostyumunu geyin, gəl Ali Məclisə...”

Naxçıvan Muxtar Respublikasının (MR) bir qrup sakini tərəfindən “Hurriyyet”-in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Müəyyən səbəblərdən adlarının açıqlanmasını istəməyən şikayətçilərin göndərdiyi məktubu olduğu kimi təqdim edirik:

“Hörmətli redaksiya! Sizdən xahiş edirik ki, göndərdiyimiz şikayət məktubunu dərc edin.

Deməli, şəkildə gördüyünüz Nicat Fəxrəddin oğlu Babayevi 15.02.2019-cu ildə Vasif Talibov Naxçıvan Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi naziri təyin etdi. 4 il vəzifədə olduğu müddətdə bu adam əlillərə ayrılan pulun böyük bir hissəsini “yeyib”, banklardan qeyri-qanuni düzəldilən sosial müavinətləri mənimşəyib.

Naxçıvan Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi naziri hər ay Baş nazir Səbuhi Məmmədovun qəbuluna gedəndə 1 çanta pulla gedirdi. İmkansızın, yetimin pullarını aparıb ona verirdi.

Nazir işlədiyi vaxt MR-də qanunsuzluq baş alıb gedirdi. Kimlər sosial müavinət alırdı, heç bilmirdi?

Fuad Nəcəfli yenidən Nicat Babayevi nazir təyin etdi. Bu qədər pulları mənimşəyən şəxs yenidən necə vəzifəyə təyin edilə bilər?! Naxçıvanda bu şəxsə inanan yoxdur. Əgər dediklərimiz səhvdirsə və yaxud şərdirsə o zaman, nazir keçmişdə

verdiyi sosial müavinətləri qəzetdə versin, biz də görək.

Keçmiş və indiki nazir Nicat Babayevin atası Nureddin kişi Vasif Talibovun qardaşının sürücüsü olub. 1998-ci ildə avtoqəzaya düşürlər və Nureddin kişi vəfat edir. Talibovun qardaşı isə 20 il yataq xəstəsi olur. Bu hadisədən sonra dəfn mərasimində Vasif Talibov Nureddin kişinin ailəsinə söz verir ki, oğlunuzu vəzifəyə təyin edəcəm. Nazir isə adi operator olub, toylarda çəkiliş aparıb. Bir gün toyda Vasif Talibov Nicatı görür və deyir ki, sabahdan kostyu-

munu geyin və Ali Məclisə gəl.

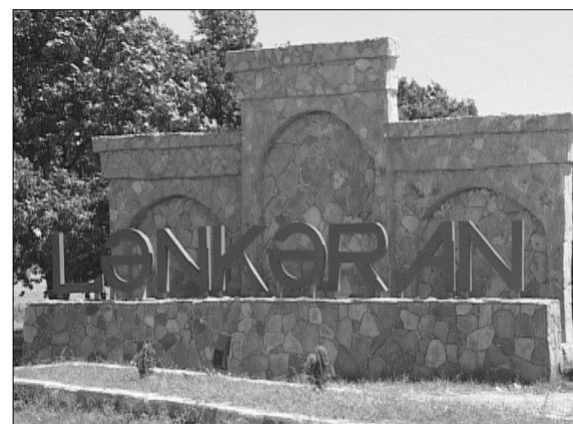
Beləliklə, Ali Məclisdə müxtəlif vəzifələrdə işləyən Nicat Babayev axır ki, nazir olur. Yeni sözün qısa, yenilik, dəyişiklik adına Naxçıvanda heç nə yoxdur. Necə deyirlər, hər yerdə “köhnə hamam köhnə tas”dır.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları gedən şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Lənkəranda orta məktəbdə biabırçılıq...

“Direktor Sevər Ağayeva məni məcbur edirdi ki, xadimələrdən 50 manat pul yığım, bunun sübutu da var”

müraciətimi işıqlandırın.

Məni 12.03.2021-ci ildə işdən çıxarıblar, həmin vaxtdan etibarən bütün kamera görüntülərini siliblər. Rüşvət aldıkları açıq-aşkar idi. Hakimə və yaxud da heç bir polisə maraqlı deyil ki, kamera görüntüləri niyə silinib? 9 ildə oduna, təmirə, dəftərxanaya və s. üçün ayrılan vəsaitlər mənim

imzam atılaraq mənimşənilib.

3 ildir işsizəm, 3 övladım var. Ailəmi dolandırmaqda çətinlik çəkirəm. Həmin direktorun əlimdə səs yazıları var, amma baxmırlar. Direktor Sevər Ağayeva məni məcbur edirdi ki, xadimələrdən 50 manat pul yığım. Əlimdə bunun sübutu da var. Üzüme durmağa qoyulan şəxslərdən biri olan Hüseynov Tofiq xadimə vəzifəsində olsa da, əslində, məktəbin bufetini 30 ildən artıqdır işlədən adamdır. Bütün bunlarla yanaşı, direktor hamılə xadimələrin pulunu da mənimşəyirdi. Bu qədər biabırçılığa göz yumulur, səbəb isə direktorun qardaşının başçının yanında işləməsidir”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Uşaq və gənclərin fiziki
və mənəvi inkişafı**

Asılılıq nədir və valideynlər nəyə diqqət etməlidir?

Son dövrlər insanlığın qarşısında duran əsas qlobal problemin narkomaniya olduğunu desək, bəlkə də yanlışdır. Hansı ki, qarşılaşdığı böhranı reallığın işığında həll etməkdən aciz olan insanlar hissə qapılır, narkotiklərin qaranlıq dünyasına qorq olur, batdıqca daha da dərinliklərə ilişib qalır. Bəziləri zamanında özündə güc tapıb narkotiklərdən imtinaya qərar verə bilər, bəziləri çıxış yolunu antidepressantlarda, yaxud trankvilizatorlarda tapır. Bu vasitələrlə "tərəvəz"ə çevrilən insan özünü və ətrafındakı insanları müvəqqəti olaraq məhv etməyi dayandırır.

Amma demək olar ki, bura qədərki mənimsədiyi bütün pis veridşlər eyni şəkildə davam edərək, aşağıdakı asılılıqlara çevrilir:

- Alkoqolizm;
- Narkomaniya;
- Siqaret çəkmək;
- Kompüter oyunlarından asılılıq (qumar);
- Seriallara və tok-şoulara bağlılıq (daha çox qadınlarda);
- Ağgözlük. Böyük miqdarda yemək, şirniyyat yemək asılılığı;
- Porno asılılığı;
- Sosial şəbəkələr, lenti sürüşdürmək;
- Shopaqolizm və s.

Bələliklə, bunlar, insanda toplanan bədxahlıq potensialını söndürmək üçün müvəqqəti vasitədir.

Bütün hallarda insanları "sındırmaq" yolu ilə pis veridşdən əl çəkməyə məcbur etmək olmaz. Xəstəliyin səbəbinin harada olduğunu daha dərinləndirərək axtarmalıyıq. Çünki şər üzə çıxmaq üçün həmişə bir yol tapacaq.

Tutaq ki, hansısa qadın ailədə pıxasiyyətdir, amma hirsini narkoman kimi seriallarla və ya həddən artıq yeməklərlə söndürür, yaxud özünü görmədən psevdo-mənəviyyata qapılır, guya mənəviyyatını inkişaf etdirir. Ər eyni vəziyyətdədir (ər və arvad bir bədəndir), lakin pis əhval-ruhiyyəsini spirtlə söndürür. Özünü haqlı və düzgün hesab edən arvad sərxoş ərinə çürütməyə başlayır, amma başa düşür ki, özü onunla eyni durumdadır. Əslində, hər ikisinin müalicəyə ehtiyacı var. Eynilə, ailədə laqeydliklə qarşılaşan, yaxud valideynlik vəzifəsini uşaqları yedirtmək, geyindirməklə bitmiş hesab edən ata-anasına "yetişə bilməyən" uşaqlar da bu durumdadır. Uşaqlıqda yaşananlar travma şəklində onların kimliyində öz əksini tapır.

Olanlara parazitər ətraf mühitin varlığını da əlavə etsək, deyə bilərik ki, narkoman tercümeyi-halı olan fərdlər valideynlərin, ətraf mühitin, məktəblərə qə-

dər ayaq açan narkotik alverçilərinin, yanlarında "cool" görünmək istədikləri sinif yoldaşlarının onlara "döşedikləri" zərbələrin ağırlığı altında təqdirdə, bəyənilməyə ehtiyacdən xilas yolunu narkotiklərdə tapan fərdlərə çevrilirlər.

Dünyanın çox hissəsi bu cəhənnəmi yaşayır.

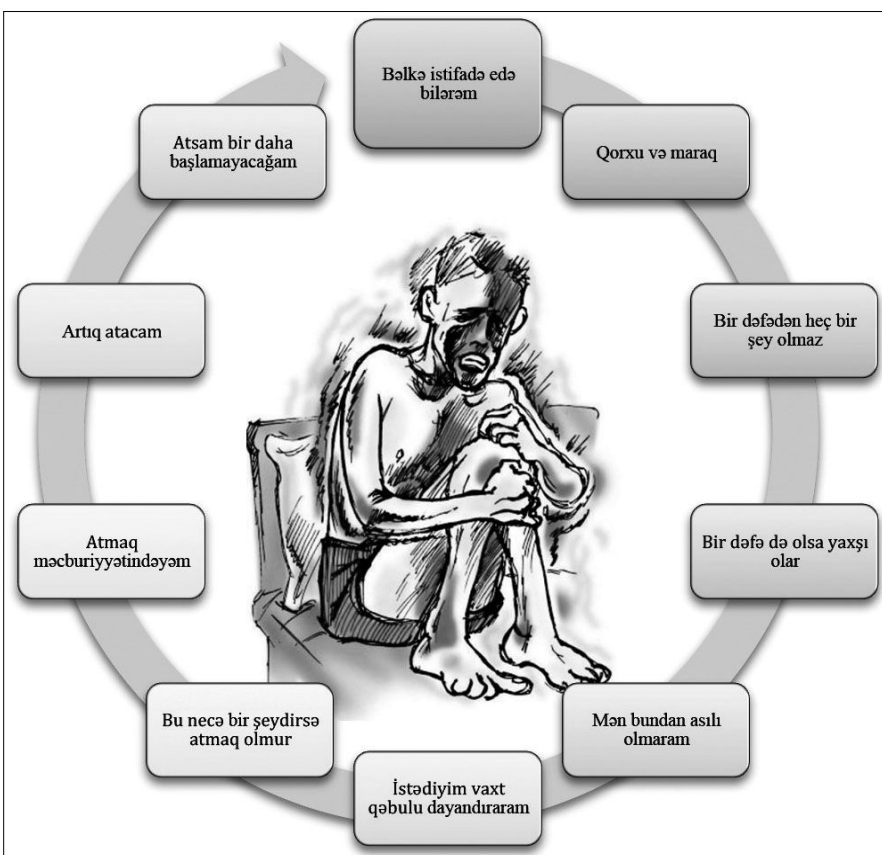
Spirtli içkilərin, siqaretlərin, pornoqrafiyanın və s. satışını məhdudlaşdırsanız, o zaman cəmiyyətin insanları bir-birini öldürməkdən qoruyan təbii müdafiə reaksiyası çökəcək. İnternet, işıq kəsilsə, cəmiyyət necə olacaq? Sosial şəbəkələr, televiziya şouları, kompüter

maraqlı və rəngarəng edin ki, orada cansıxıcılığa, boşluğa yer olmasın;

2. Uşağınıza ünsiyyət sənətini öyrədin: həmyaşıdları ilə münasibətlərdə yaranan çətin vəziyyətlərdə necə davranmalı olduğunu bilməlidir. Ona qarşı diqqətli olun - o, əmin olmalıdır ki, siz onu dinləməyə, anlamağa və kömək etməyə hazırsınız;

3. Uşağınıza ona təhlükəli, qəbulə-dilməz gələn şeylərdən imtina edərək "yox" deməyi öyrədin;

4. Uşağınıza öz əməyindən, nəyəsə əmək sərf etməkdən həzz almağı öyrədin, hobbisini tapmasına kömək edin.

oyunları və s. kimi antidepressanlarla qəzəb potensialını söndürən milyonlarla ruhi xəstə çıxıb emosiyaları üçün çıxış yolu axtaracaqlar.

Statistik məlumatlara əsasən, 2021-ci ildə dünyada 296 milyon insan narkotikdən istifadə edib. Son on il ərzində bu rəqəm 23% artıb. Eyni zamanda 13,2 milyon nəfər narkotik vasitələrdən venadaxili istifadə edib. Maddə istifadəsi pozğunluğu olan insanların sayı 10 il əvvəllə müqayisədə 45 faiz artaraq 39,5 milyon nəfərə çatıb. Hazırda narkotikdən istifadə edən 35 milyona yaxın insanın psixi və fiziki sağlamlığının qayğısına ehtiyacı var, onların 7 milyonu isə venadaxili yoluxucu xəstəliklərdən (HIV və virus hepatitləri) əziyyət çəkir. Hər il 500 000-dən çox insan doza həddinin aşılmasından və ya narkotik maddə qarışıqlarından ölür. Üstəlik, bu cür ölüm faktlarının sayı durmadan artmaqdadır.

Azərbaycan da "payına düşən" narkotik aludəçisi kontingentlə mübarizənin yollarını axtırır. Hər problemin nəticəsi ilə mübarizə aparmaqdansa, onu yaranan səbəbləri ləğv etmək daha effektiv çıxış yoludur. Necə deyirlər, problemi "beşiyində" boğmaq lazımdır. Yəni ilk fazada valideyn-uşaq münasibətlərinə müdaxilə etmək lazımdır.

Valideynlərin diqqətə almalı olduğu məsələlər:

1. Yeniyetmə uşağınızın həyatını

Uşağın hobbisinə hörmət edin, onun bilgilərinə maraq göstərin;

5. Uşağınızın özünə inamını gücləndirin. Onun uğurlarını və nailiyyətlərini vurğulamağı unutmayın. Uşağınızı digər uşaqlarla müqayisə etməyin. Onun dünənini ilə bu gününü müqayisə edin. Daha yaxşı, daha ağıllı, daha güclü olmağa can atmasında ona dəstək olun;

6. Sizin irəli sürdüyünüz tələblər uşağın gücü çərçivəsində olmalıdır. Unutmayın ki, sizin nümunəniz hər söz-dən güclüdür;

7. Uşağınızın dostları ilə tanış olmağa çalışın. Unutmayın ki, ünsiyyət qadağası yalnız ekstremal hallarda, bu şəxsin təsirinin uşağınız üçün təhlükəli olduğuna əmin olduğunuz zaman istifadə edilməlidir;

8. Uşağa müstəqillik nümayiş etdirmək imkanı verin. Ailə problemlərini müzakirə edərkən onunla məsləhətləşin, onun ev işlərində iştirakının vacibliyini vurğulayın;

9. Narkotik aludəçisi olan insanın hansı problemlərlə üzləşdiyini nümunələrlə övladınıza başa salın. Yeniyetmə mühitində böyük əhəmiyyət kəsb edən bir amilə diqqət yetirin;

10. Uşağınızı təhlükəli və ya təhlükəsiz narkotiklərin olmadığına inandırın. İstənilən narkotik insanın psixikasına və fiziki sağlamlığına mənfi təsir göstərir.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Şəhidin xatirəsinə ehtiram

Qeyrətli oğullarımız ikinci Qarabağ Savaşında ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canını fəda edib, xalqımıza əbədi qürur miras qoydular. 44 günün içində bu şanlı zəfərin qazanılmasında minlərlə Vətən sevdalıların içində dağlar diyarı Lerikin qartal balası, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Vətən müharibəsində şəhid olmuş kapitan Əbülfəz Rəhmətovun öz yeri vardır. Əbülfəz ona görə 31 yaşında doğma Azərbaycan naminə şəhid oldu ki, gələcəyimiz xoşbəxt, başımız həmişə uca olsun. O, millətin qəlbində yaşamaqla, indi adı Vətənlə birgə çəkilir.

Lerik camaatı da öz qəhrəman oğlunu unutmur, xatirəsinə layiqli işlər görürlər.

Bu günlərdə - tamam olduğu 34 yaşında bir daha onu olan əbədi sevgilərini xatirəsinə anmaqla bildirdilər. Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinin müavini Arzu Vəlimədova, Yeni Azərbaycan Partiyasının Lerik Rayon Təşkilatının əməkdaşı Elman Rəcəbov, Lerik Rayon İcra Hakimiyyəti Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin müdiri Rahib Şiriyev, Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin Lerik rayon filialının sədri Velsel Məlikov, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Lerik rayon şöbəsinin nümayəndəsi, Lerik Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Elxan Qənbərov, şəhidin ailə üzvləri, eləcə kənd sakinləri şəhidimizin məzarını ziyarət edib, önünə gül-çiçək dəstələri düzdülər.

Onu da bildirək ki, Vətən sevdalı şəhidimiz Əbülfəz Rəhmətov 1989-cu ildə Lerik rayonunun Anbu kəndində dünyaya göz açıb. 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində kəşfiyyatçı və motoatıcı taborun qərargah rəisi kimi iştirak edib. Cəbrayılın, Qubadlının azadlığı uğrunda gedən bir-birindən çətin vuruşlarda böyük şücaət göstərib. Ürəyi həmişə Vətən eşqi ilə döyünən Əbülfəz 16 oktyabr 2020-ci ildə Cəbrayıl istiqamətində döyüş tapşırığının yerinə yetirilməsi zamanı qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Ölümündən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən "Vətən uğrunda", "İgidliyə görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medallarına layiq görülüb.

Bəli, müqəddəs şəhidlik zirvəsindən boylanan Əbülfəz bütün xalqın oğludur. Qərinələr keçəcək, gələcək nəsillər üçün də qanı bahasına yazdığı tarix örnək olacaqdır.

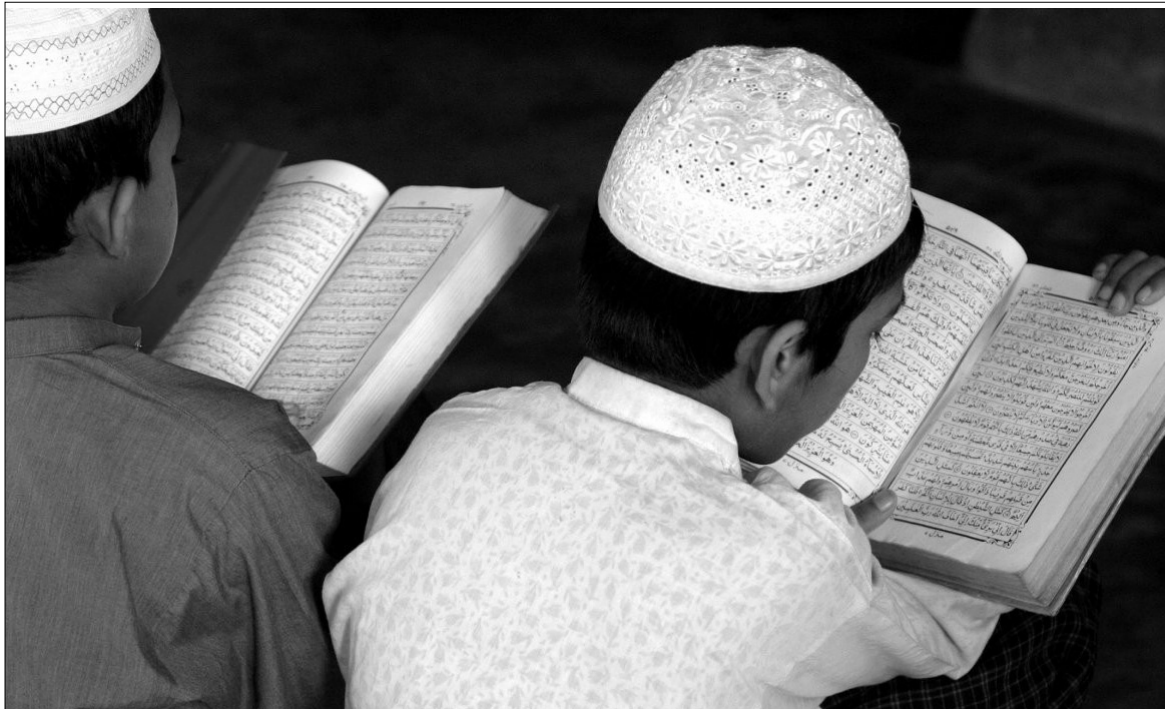
Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

SSRI dağıldıqdan sonra 71 il ərzində Azərbaycanda sosializm adı ilə mövcud olmuş Dövlət duldarlığı quruluşunun vəhşətli eybəcərliklərini yaşamış xalq artıq əsarətdən qurtarıb, azad həyat sürəcəyini hesab etsə də, ötən 32 il ərzində bu azadlığın konkret məzmununun nədən ibarət olduğunu və bu azadlığı hansı üsul və vasitələrlə qurmağın mümkün olması barədə hələ səthi də olsa təsəvvürə malik deyil. Buna görə xalqı suçlamaq da mümkün deyil. Çünki biz “xalq” dedikdə ölkə vətəndaşlarını toplum halında, onun şüur, savad səviyyəsini isə orta, ictimai şüur olaraq nəzərdə tuturuq.

(Əvvəli ötən saylarımızda)

K.Marksın “Kapitalı”, onun əsaslı surətdə kapitalist istehsal üsulunun obyektiv, elmi təhlilə uyğun tərtib edilmiş “Siyasi İqtisadın” “Kapitalizm” bölməsindən sonra uydurmalarla ibarət olub, K.Marksın elmi sosializm nəzəriyyəsinə deyil, Leninizmə əsaslanan Dövlət quldarlığı quruluşunu əks etdirsə də, elə həmin müəllimlərin məcburən “Sosialist siyasi iqtisad” adı ilə tədris edilməsi təkcə gənc tələbələrin deyil, dünyanın adlı-sanlı iqtisadçı, hüquqşünas, alimlərinin sosioloq və siyasətçilərinin şüurunu, şahmat termini ilə ifadə etsək PAT vəziyyətinə salırdı. Bir tərəfdən hamı bu rejimin mahiyyətinin dövlət quldarlığı olduğunu və onun Marksın nəinki “elmi sosializm” nəzəriyyəsinə, Marksın elmin sosializm nəzəriyyəsinə və onun yaratdığı “dialektik və tarixi materializm” fəlsəfəsinə, ümumilikdə Marksizmə heç bir dəxli olmadığını dərk edə bilmədiyindən, hamı bolşeviklərin saxta “Marksizm-Leninizm” ifadəsinə həqiqət kimi, yəni Marksizmlə Leninizmin eyniliyi kimi qəbul edirdi.

Bu vəziyyət, təəssüf ki, bu gün də davam etməkdədir. Dünyanın, o cümlədən respublikamızın adlı-sanlı, yüksək elmi rütbəli iqtisadçı, hüquqşünas, tarixçi alimlərimiz, sosioloqlar və siyasətçilər, özləri də

Niyə ölkədə elmdən çox, dini tədris təbliğ edilir?

dərk etmədən qoşqu heyvanları kiminsə onların boğazına bağladığı metal zənciri açmağa məcbur olduğu kimi, bolşeviklərin yalanlarını həqiqət, realıq statusunda ömrünün sonunadək daşımaları bir tərəfə, gənclərin zəhnini, şüurunu bu yalanlarla zəhərləyib, gələcək nəsillərimizi də həyatda, ətrafımızda, dünyada baş verən elmi, texniki, iqtisadi, ictimai və s. proseslərdəki reallıqları düzgün dərk etməsini əngəlləyirlər.

Üstəlik, rəsmən alim, ziyalı statusu daşıyanlar 6-cı əsr vəhşi və yarımvəhşi insanların belə çoxunun qəbul etməyib, bir hissəsinə zorla qəbul etdirilmiş uydurma olan dini düşüncələri milli ideyalarımızın “ayrılmaz”, “toxunulmaz” hissəsi elan etməklə millətimizin gələcəyinə böyük faciələr hazırlamış olurlar. Bu əsassız ideyalarına don geydirmək məqsədi ilə çox zaman da dini milli mədəniyyətimizin və əxlaqımızın mənbə olduğunu iddia edirlər. Hansı ki, bir sıra millətlər, xüsusilə türk milləti dinlərin yaranmasından min illər öncə mövcud olmuş özünün yüksək, zəngin, müsbət əxlaqı və mə-

nəviyyatı ilə bütün millətlərdən daim seçilmişdir.

Bu gün cəmiyyətimizdə mövcud olan əxlaqsızlıq və mədəniyyətsizliyin mütləq çoxluğu millətimizə zor və digər hiyləgər üsullarla uydurulmuş dini ehkamların vasitəsilə aşılınmasının nəticəsidir. Əslində isə bütünlüklə ancaq uydurmalarla ibarət olan müxtəlif dinlərin cəmiyyətdə geniş təbliğ edilməsinə, bu uydurmaların vicdan azadlığı adı ilə rəsmi fəaliyyətinə yol verilməsinin əsas səbəbi cəmiyyəti sivil üsullarla idarə etmək qabiliyyətinə malik olmayanların, cəmiyyəti şüursuz kütlə şəklində, primitiv üsullarla idarə etmək istəyidir.

Bəşər yarandığı gündən bu günədək iqtisadi, ictimai, texniki, texnoloji sahələrdə, eləcə də insan şüurunda baş vermiş inkişaf, o cümlədən, mənəvi və əxlaq normaları məhz ELMİN nəticəsi olaraq meydana gəlmişdir. Əbədi qloballaşma prosesi fonunda müxtəlif millətlər arasında və milli dövlətlər arasında gedən mübarizənin əlvan üstqabığından sərf-nəzər etsək, bu qabığın altında proseslərin idarə edilməsi cəngəl-

lik qanunları ilə aparılır. Yeni, məsələləri güc nisbəti həll edir. Dünyanın xüsusilə bu günkü və sabahkı mərhələlərində bu mübarizə proseslərindən qalib ayrılmaq istəyirikse biz dini uydurmalara deyil, elmə sarılmalıyıq.

Keçmiş ABŞ prezidenti Riçard Nikson yazırdı ki, - “Müsləman ölkələrində demokratiya və dünyəvilik olmasına imkan verməyin. Orada təhsil və dövlət idarəçiliyi dini təməl üzərində qurulmalıdır”. Onun bizdən uzaq tutmaq istədiyi dünyəvilik isə təkcə texniki, iqtisadi, ictimai sahələrdə deyil, mədəniyyət və əxlaqın da elmi əsaslar üzərində qurulmasını tələb edir.

Bundan başqa, bu gün Qərbin bizə “demokratiya” adı ilə sırımağa çalışdığı “müstəqil siyasi partiyalar və azad seçki sistemi”nin Türkiyədə keçirilən seçkilərdə nə olduğu aydın oldu. Yeni Qərbin bu “demokratiyası” da özlərindən zəif, ictimai şüur səviyyəsinin aşağı olan ölkələrdə hakimiyyətə Niksonun dediyi kimi, onlara sərf edən bir çobanı gətirib, həmin ölkəni bu çobanın vasitəsilə qoyun sürüsü qismində idarə edərək, kapitalist istehsal

üsulu ilə, şəhər dühası Leninin dediyi kimi, şərq ölkələrindəki kobud zor vasitəsilə deyil, daha “incə üsullarla”, daha vəhşicəsinə istismar etmək üsuludur. Bu gün bütün dünyaya özlərinin malik olduqları iqtisadi-ictimai quruluşu “demokratiya etalonu” kimi təqdim edib, hamıya demokratiya dərsi keçmək niyyətində ısrarlı olan Qərb siyasətçiləri, iqtisadçı, hüquqşünasları, eləcə də onların küyünə düşüb, demokratiyanın nə olduğunu bilmədiyindən ağzı köpüklənə-köpüklənə “Qərb demokratiyasından” danışan, savadsız müxalifətçilərimiz məşhur hüquqşünas Məmmədخان Əzizxanlı ilə K.Marksın “elmi sosializmi nəzəriyyəsi və “Obyektiv Mülkiy-

Bəşər yarandığı gündən bu günədək iqtisadi, ictimai, texniki, texnoloji sahələrdə, eləcə də insan şüurunda baş vermiş inkişaf, o cümlədən, mənəvi və əxlaq normaları məhz ELMİN nəticəsi olaraq meydana gəlmişdir. Əbədi qloballaşma prosesi fonunda müxtəlif millətlər arasında və milli dövlətlər arasında gedən mübarizənin əlvan üstqabığından sərf-nəzər etsək, bu qabığın altında proseslərin idarə edilməsi cəngəllik qanunları ilə aparılır...

yət, Bölgü və Əmək Haqqının Ənuşirəvan İbrahimi qanunları” əsasında tərtib etdiyimiz, “Turan dövlətinin Firidun İbrahimi Anayasasının əsas müddəalarına” baxıb, demokratiyanın nə olduğunu və onun Qərbin hiyləgər demokratiya” şüarı ilə deyil, hansı iqtisadi-ictimai quruluş vasitəsilə nail olmağı dərk edərək, gələcək nəsillərin onları, bu günkü nəslin Rusiya bolşeviklərini lənətlədiyi kimi lənətləməsindən yayına bilər. Qərbin bizə sırımağa çalışdığı “demokratiya” şüarını mədh etməyimiz isə, K.Marks dediyi kimi, cəlladımızın bıçağını yalayan “axmaq danaya” oxşamağımız və ya düşmən quyusuna su daşıyan qoşqu heyvanı vəziyyətində olmağımızdır.

Şapur QASIMI

Xalq musiqisinin xiridarı

Əli Əkbərov kolleksiyasında çox nadir musiqi vallarını qoruyub saxlayır ki, hazırda onların sayı 1200-ü ötür...

Əli Əkbərov Lənkəran rayonunun ən çox hörmət bəslənən, sayılıb-seçilən ziyalılarından. Bu dəyərli şəxsiyyət hazırda Lənkəran Regional Mədəniyyət İdarəsinin Şağlaser kənd Sənətkarlıq evində çalışır. 1993-cü ildə Bakı Mədəni Maarif Texnikumunu bitirib. Görkəmli opera ifaçısı Mais Salmanov və unudulmaz aktyor Mikayıl Mirzədən dərslər almışdır. İşinin vurğunu olan Əli Əkbərov insanlara nümunəvi xidmət göstərməklə, yaxşı ad qoymuşdur.

Xalq musiqisinin xirdarı olan Əli Əkbərov yaşadığı Lənkəran rayonu, Cil kəndindəki evinin bir otağında Azərbaycanın muğam sənətkarlarına aid olan musiqi vallardan ibarət kolleksiyaya yaradıb. Orta məktəbdə oxuduğu zaman bu işlə məşğul olur. Kolleksiya-
yasında çox nadir musiqi vallarını qoru-

yub saxlayır ki, hazırda onların sayı 1200-ü ötür.

İndi kolleksiya şəxsi muzey kimi tanınır, onu ziyarət edənlər də olur. Bu günlərdə mənim yolum da kolleksiyaya düşdü. Marağımı görən Əli müəllim söhbətə başladı:

- Yaratdığım kolleksiyanın yaşı 30-dan çoxdur. Uşaqlıqdan incəsənətə marağım olub. Orta məktəbdə oxuduğum illərdən valları yığmağa başlamışam. Babamın radiolu patefonu, bir neçə qe-

val yığmışam. Musiqi vallarını yığmaqda məqsədim bu valların lentli kasetlərə nisbətən daha çox uzunömürlü olması idi. Tələbə olanda qrup yoldaşlarım mənim musiqi vallarına olan sevgimi bilib, öz rayonlardan əldə etdikləri valları gətirib hədiyyə etdilər. Müəllimlərim də mənə val verirdilər. Bakıda musiqi valları satan mağazaları bir-bir gəzib lazım olan valları alırdım. Valların çoxu orijinaldır. Bunların arasında 1930-cu illərdə Qurban Pirimova, Əhməd Bakıxanova və böyük müğənnimiz Bülbülə məxsus olan, eləcə 1961-ci ilə kimi çıxan vallar var. Ən yeni vallar isə 1991-ci ildə buraxılıb. Kolleksiya-
yamda ən qədim val isə Cabbar Qaryağdıoğlunun 1905-ci illərdə ifa olunmuş muğamlardan ibarət "plastinka"dır.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

dim valı var idi. Məndə də meyl buradan yaranmışdı ki, böyüyəndə mütləq öz musiqi arxivimi yaradacağam və ürəyim istəyən zaman Yavər xanım, Xan Şuşinski, Seyid Şuşinski və Rübabə xanımın mahnılarını dinləyə bilim. Başladım valları toplamağa və bir də gördüm ki, artıq çoxlu

Səhnəmizin "Yeni adlar"ı

8 iyul tarixində **M. Maqomayev** adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş, "Yeni adlar" layihəsi çərçivəsində təqdim olunan konsert baş tutdu. Dinləyicilər qarşısında Prezident mükafatçısı Mustafa Mehmandarovun dirijorluğu ilə Ü. Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri çıxış etdi. Salonda qələbəlik müşahidə olunurdu. Xalq artistləri Fərhad Bədəlbəyli, Yeganə Axundova kimi sənətkarlar da konsertə təşrif buyurmuşdular.

Konsertin proqramı iki əsərdən ibarət oldu: Launi Gröndahl (Launi Gröndal) trombon və orkestr üçün Konsert və Francis Poulenc (Fransis Pulenk) iki fortepiano və orkestr üçün Konsert. Solistlər - Beynəlxalq müsabiqələr laureatları Nərgiz Kəngərli-Nəcəfova (piano), Eldəniz Ələkbərzadə (piano), Kamal Qədirov (trombon).

L. Gröndal (1886-1960) Danimarkalı bəstəkar və dirijordur. Dünyada məşhurluğu daha çox dirijor fəaliyyəti ilə, eyni zamanda konsertdə ifa olunmuş trombon və orkestr üçün yazdığı f-moll Konserti ilə qazanmışdır. Fəqət ölkəmizdə geniş dinləyici kütləsinin bu əsərlə tanış olmadığını düşünürəm və çox yəqin ki, səhnəmizdə ilk dəfə ifa olunur.

Fransız əsilli bəstəkar, pianoçu F. Pulenkin (1899-1963) iki fortepiano və orkestr üçün d-moll Konserti də həm məmləkətimizdə, həm də dünyada nadirən ifa olunan əsərlərdəndir. Əsər ilk dəfə 1932-ci ildə Venesiyada bəstəkarın özünün solistliyi ilə (ikinci royalda Jacques Fevrier) ifa olunmuşdur. Çağdaş dövəmdə əsərin ən məşhur ifaçısı olaraq Martha Argerichi (Martha Argerix) misal gətirmək olar. Ölkəmizdə isə bu konsertin ünlü ifaçıları Xalq artistləri Yeganə Axundova və Murad Hüseynov olmuşlar.

Konsertə dönsək, ilk öncə qeyd edim ki, tədbir göz qırpımında bitdi. Bu, konsertin çox maraqlı olması səbəbindən deyil, qısa olmasından idi. Xüsusən də, nəzərə alsaq ki, Dövlət Filarmoniyasında baş tutan konsertlər ən az bir saat davam edir, çox zaman isə iki hissədən ibarət olur... Bu baxımdan konsertin proqramını müasir bəstəkarlarımızdan birinin simfonik əsəri ilə tamamlamaq olardı.

Solistlər əsərlərin öhdəsindən məhərrətlə gəlir, yüksək həvəslə çıxış edirdi. Amma eyni şeyi əsərlərin bədii yükü ilə bağlı deyə bilmərəm. Xüsusən iki fortepiano üçün Konsert musiqi məzmununa görə həm parlaqlığı, həm də dərinliyi çox olmayan əsərdir. Bunu nəzərə alsaq, Konsertin geniş dünya fortepiano konsertləri ədəbiyyatında praktiki tutduğu yeri anlamaq çətin deyildir. Lakin istənilən halda bu, əsərin ifa olunmaması üçün bir səbəb deyil. Üstəlik Azərbaycan dinləyicisi hər iki əsəri gurultulu alqış və yüksək enerji ilə qəbul edərkən.

Konsertdən sonra yüksək əhval binanın izdihamlı foyesində davam etdi. İştirakçılarla fotolar çəkildi, təbriklər edildi. Təbriklərə qoşulur, hər kəsə uğurlar arzu edirik! "Yeni adlar"la görüşəndək!

Leyla Həmid Əhməd Xan

Gülayın əl işləri zövq oxşayır

Lənkəran rayonunun Osaküce kənd Körpələr evi - uşaq bağçasında öz peşinə ürəkdən bağlı, balaca fidanları canından artıq sevən, xoşbəxt gələcəyimiz naminə öz işindən mənəvi zövq alan Gülay Fərzulayeva adında bir tərbiyəçi müəllimə vardır. İxtisası ingilis dili müəllimliyi. Daxili dünyası gözəl olduğuna görə hər əməlinə həyata əzəmət, ülviliyyət gəlir, dünyanı meyr-məhəbbət bəzəyir.

Tərbiyə etdiyi uşaqlar Gülay müəllimi hamıdan çox istəyir. O da çalışır ki, ürək açdığı balaca fidanlar vətənpərvər, xalqın milli-mənəvi dəyərlərinə hörmət ruhunda böyüsünlər və gələcəyin ən layiqli vətəndaşı olsunlar.

Gülay xanımın həm də gözəl əl qabiliyyəti vardır. Odur ki, boş vaxtlarını oyuncaq toxumaq sənəti olan amiqurumiyə həsr edir. Bu sənətə marağını soruşanda deyir:

- Bir müddət Rusiyada yaşamışam. Orada yaşlı qadın tanışım mənə toxumağı öyrətdi. Əvvəl corab, şərf və əlcək toxuyurdum. 10 il keçəndən sonra isə uşaq oyuncaqlarına keçdim. Çox keçmədi bu sənətə ürəkdən bağlan-

dım. İşimin bəhrəsini gördükcə yeni oyuncaqlar toxumağı öyrəndim.

Tək millə toxunan kiçik ölçülü oyuncaq dörd günə, böyük ölçüdə olanda bir həftəyə başa gəlir. Görüb, qəlbiyə yatan oyuncağı toxuya bilirəm.

Onu da deyim ki, 30-38 sm oyuncaqların ərşəyə gəlməsi üçün 10-15 manat vəsait lazımdır. Oyuncaqların rənginə gəldikdə isə, onu özüm seçirəm. Bəzən sifariş edənlər zövqə görə

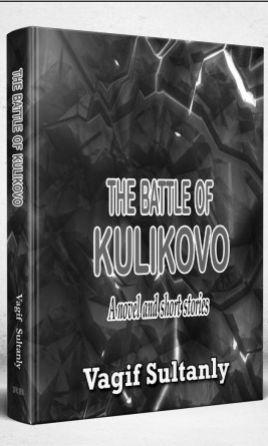
rəngləri özləri deyirlər.

Gülay müəllim təkə oyuncaq toxumur. Yaradıcılığında top, şərf, papaq və digər əşyalar da vardır. Çəkdiyi zəhmət müqabilində qazancı 15-30 manat arası dəyişir. Ən əsası toxuduğunu balaca fidanlara, şəhid övladlarına hədiyyə edib, onların üzündəki təbəssümünü görəndə, sanki, ona bir dünya sevinc bəxş olunur...

Zəfər ORUCOĞLU

Vaqif Sultanlının “Kulikovo döyüşü” kitabı Londonda nəşr olundu

Bu günlərdə Londonda yazıçı Vaqif Sultanlının “Kulikovo döyüşü” (“The Battle of Kulikovo”) adlı roman və hekayələrdən ibarət kitabı nəşr olundu. “Rossendale Books” nəşriyyatının yayınladığı kitabı

ingilis dilinə professor Abbas Qurbanoğlu, Cavid Abbaslı və Pərvanə Paşa çevirmişdir.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, “Kulikovo döyüşü” Vaqif Sultanlının ingilisdilli oxuculara təqdim olunan ilk kitabı deyildir. Belə ki, yazıçının roman və hekayələrdən ibarət “İnsan dənizi” (The Human Sea), “Ölüm yuxusu” (The Dream of Death), “Tərs axın” (Reverse flow), “İlan əfsanəsi” (The Legend of Snake), “Kor düyün” (A Blind Tie), “Səhra savaşı” (Struggle in the Desert) kitabları müxtəlif dövrlərdə, ayrı-ayrı yayın evləri tərəfindən İngiltərə və Amerikada nəşr olunmuşdur. “Ölüm yuxusu” romanı Danimarkada, daha sonra professor Tamara Dragadzenin redaktəsi ilə Kembridc Universiteti tərəfindən təkrar yayınlamışdır. Habelə Vaqif Sultanlının tərtibatında (Dr.İrəc İsmayıl birləşmə) “Müasir Azərbaycan nəsr” (Modern Azerbaijani Prose, 2012, 2019) və “Müasir Azərbaycan qadın nəsr” (Modern Azerbaijani Women's Prose, 2014) antologiyaları ABŞ oxucularına təqdim edilmişdir.

“Kulikovo döyüşü” kitabına müəllifin yaradıcılığında önəmli yer tutan “Səhra savaşı” romanı, çeşidli dövrlərdə qələmə aldığı “Yarpaqsız budaqların yaşıl nəğməsi”, “Vətən”, “Səhər dumanı”, “Mağara”, “Xurmayı saçlar”, “Qütb gecəsi”, “Kor düyün”, “İlan əfsanəsi”, “İlgim”, “Nəvayi-Qumru”, “Kufi xətti”, “Zolaqlı yuva”, “Çarpaz kölgə” və başqa hekayələri daxil edilmişdir. Kitaba ad olaraq seçilən “Kulikovo döyüşü” hekayəsində tarixlə müasirlik özünəməxsus şəkildə çarpazlaşdırılmış, Türk etnosunun keçmiş, bu günü və gələcək taleyi ilə bağlı düşüncələr canlandırılmışdır.

İngilis yazıçı və ədəbiyyatşünası Dr.Maykl Brannokun redaktəsi ilə nəşr edilmiş kitabdakı roman və hekayələri birləşdirən ümumi cəhət onların daxili-mənəvi ovqata köklənərək qələmə alınması, mövzu-problem baxımından aktualıq daşması, çağdaş dünyada insan taleyinə münasibətdə özünü göstərən və get-gedə dərinləşməkdə olan özgələşmə, yaddaşsızlaşma, biganələşmə, gərəksizləşmə probleminə etiraz motivləri ilə seçilməsidir.

Kitabı amazon.com, lulu.com, books.google.com, bookland.com, ebay.com, scribd.com, waterstones.com, barnesandnoble.com və digər saytlardan sifariş yolu ilə əldə etmək olar.

Unudulmuş mahnıların aqibəti

Allahverdi Eminov

Ötən əsrin 50-ci illərində, müharibədən sonra dahi Üzeyir bəyin yetirmələri - gənc bəstəkarlar yetişməkdə idi. Qara Qarayev, Cövdət Hacıyev, Səid Rüstəmov, Rauf Hacıyev, Süleyman Ələsgərov, Hacı Xanməmmədov, Ağabacı Rzayeva, Şə-fiqə Axundova, Fikrət Əmirov, Tofiq Quliyev və başqaları musiqi sahəsində bir məktəb yaratdılar, opera, balet, simfonik və digər janrlarda əsərlər yazdılar. Bu dövrün bəstəkarları əsrimizdə də davam etdi, lakin onlardan sonra bir neçə bəstəkarlar istisna olmaqla böyük boşluq yarandı... Klassiklər “klassik” əsərlərlə yanaşı mahnı janrını unutmadılar, Səid Rüstəmov, Hacı Xanməmmədov, Süleyman Ələsgərov, Ağabacı Rzayeva, Şəfiqə Axundova, Elza İbrahimova hələ də tərəvətini itirməyən mahnılar bəstələdilər. S.Rüstəmov “əmək mahnıları”na görə, o zamanın ən nüfuzlu Stalin mükafatına layiq görüldü. “Klassiklər”dən öyrənən, onların ardınca gələn gənclər gözəl mahnılara imza atdılar, hərçənd onlara “həvəskar bəstəkar” yarlığını yapışdırdılar! Təəssüflü deyilmi? Yazılan və sevilərək oxunan mahnının müəllifi həvəskar olarmı?

Xatırlayıram ötən əsrin ən dəbdə oxunan mahnılarını, bunları bəstələyənlərin əksəri ali musiqi təhsili almamışlardı, amma musiqi qabiliyyətə malik olanlardı. Məsələn, Hacıbaba Həsənov, Qulu Əsgərov, İbrahim Topçubaşov, Ələkbər Tağıyev, Qafar Namazəliyev, Əlibaba Məmmədov və digərləri. Lakin onlar “həvəskar bəstəkar” adını daşıdıqları halda mahnıları peşəkar müğənnilər tərəfindən oxunurdu, amma adları “unudulurdu”. Xatırlayıram, mətbuat bu ədalətsizlik barədə yazırdısa, əhəmiyyət verilmirdi, səbəbi o idi görkəmli bəstəkarlar tərəfindən qəbul edilmirdi. Təəssüf ki, belə haqsızlıqlar baş verirdi, “tilsim” isə qırılırdı. Qeyd etməmək olmaz ki, “həvəskarları” Bəstəkarlar İttifaqına qəbul etmirdilər, halbuki, İttifaqda bəstəkar kimi təmsil olunanlar vardı - bir mahnı belə yazmamışdılar.

İstər yaşlı, istər bu günkü gənc nəsil Hacıbaba Həsənovun, Ələkbər Tağıyevin, Qulu Əsgərovun, İbrahim Topçubaşovun, Həbib Əliyevin bəstələdikləri unikal mahnılarını yaxşı xatırlayıram, nə az - nə çox 70 ildən çoxdur bu mahnılar repertuardan düşmüş, oxunur, tarix şahidlik edir. Mən Hacıbaba Həsənovu yaxşı xatırlayıram. Pedaqoji İnstitutda təhsil alarkən (1959-1964) Hacıbaba müəllim dərs deyirdi, baş müəllim kimi fəaliyyət göstərirdi, daha doğrusu, musiqidən dərs aparırdı və

bu illərdə onun mahnıları Şövkət Ələkbərovanın, Əbülfət Əliyevin, Gülağa Məmmədovun və b. repertuarında səslənirdi. “Ellər gözləyir”, “Eşqimin növrəği”, “Unuda bilmirəm”, “Tar çalan oğlan”, “Yağma yağış” və s. mahnılarını unutmaq olarmı? Belə ki, bu mahnıların sözlərini Novruz Gəncəli, Arif Cəfərov, Bəxtiyar Vahabzadə, Nəbi Xəzri, Qasım Qasımlı yazmışdır. Paradoks sual çıxır: Necə olur ki, mahnıların sözlərini peşəkar şairlər yazır, mahnıları isə “həvəskar” bəstələyir?

Eləcə də Qulu Əsgərovun “Dolanaram başına”, “Əziz dost”, “Sevgilim”, “Ayrılıq” mahnılarının sözlərini Əliağa Kürçaylı, Rəsul Həmzətov, Ağacavad Əlizadə və b. qələmə almışlar. Ələkbər Tağıyevin “Bakı gecələri”, “Qonşu qız”, “Sən mənimlə get” və s. bəstələri bu gün də repertuardan düşmüşdür. Bu adların sırasına İbrahim Topçubaşovu da əlavə edərdim. Həkim - professor bəstəkarın “Quba”, “Qubalı qız”, “Mən həmişə sənəyləyəm” və s. bəstələrini unutmaq qeyri - mümkündür. Xalq artisti Flora Kərimovanın ifasında on illərdə fonotekamızın yaddaşında səslənir.

Daha bir sual da məni düşündürür: “Həvəskar” deyilən, amma peşəkarcasına bəstələnən bu mahnıların müəllifləri artıq həyatda yoxdur, amma onların yubileyləri Bəstəkarlar İttifaqı tərəfindən nə üçün yad edilmir? Hacıbaba Həsənovun, Ələkbər Tağıyevin, Qulu Əsgərovun, İbrahim Topçubaşovun musiqi sahəsində xidmətləri azmıdır? Necə olur ədəbiyyatda elə də xidməti olmayan şairlər, yazıçılar Yazıçılar Birliyi tərəfindən yada düşür, rəsmi qeyd olunur. Birliyin qonşuluğunda yerləşən Bəstəkarlar İttifaqı unutmazlıq edir. Axı, onlar musiqi bəstələmişlər, musiqi ocaqlarında dərs demişlər, musiqini təbliğ etmişlər! Bu, mədəniyyətimizə xidmət deyilmi? Mənə elə gəlir Bəstəkarlar İttifaqının sədri, böyük şöhrətli bəstəkarımız Firəngiz Əlizadə bu barədə düşünəcəkdir. Nə yaxşı ki, professor, estetik Vidadi Xəlilov Hacıbaba

Həsənov haqqında, “525-ci qəzetdə, Allahverdi Eminov Qulu Əsgərov barədə “Qobustan” dərgisində geniş məqalələr yazmışlar.

Bəs bu gün vəziyyət necədir, yaşı əllini, altmışı keçən bu mahnıların ifa taleyi necədir? Suala qənaətbəxş cavab verməkdə çətinlik çəkirəm. Yeni əmələ gələn müğənnilərin əlinə aman düşmüşdür: Adlarını çəkdiyimiz bəstəkarların özləri və mahnıları unudulmuşdur, “şou” aləminin qurbanı olmuşdur, qeyri - peşəkarlar tərəfindən müğənnilərə satılan “mahnılar” teleekranları zəbt etmişdir. Hər bir musiqi rəhbəri, veriliş müəllifi səsi mikrofona yapışmış oxuyanlara geniş meydan vermişlər. Musiqiçilər heyəti beş-on addımlığında mürgü vurur, gənc oxuyarlar mikrafonu əlində oynadır, yersiz rəqs edir, oxuduğunun fərqinə belə varmır. Beləliklə, həтта S. Ələsgərovun, S.Rüstəmovun, Fikrət Əmirovun, Ramiz Mustafayevin, Ağabacı Rzayevanın, Şəfiqə Axundovanın və digər görkəmli bəstəkarların mahnıları çağdaş gənc nəsə çatdırılmır. Bununla musiqimiz hara gedir? Ona görə də təxminən iyirmi ildən artıqdır: Emin Sabitoğlu istisna olmaqla bir bəstəkar yetişməmişdir, ümid Eldar Mansurova qalmışdır... Bu acınacaqlı vəziyyət təəssüf ki, telekanalların rəhbərlərini əsla maraqlandırmır, necə ki, Ana televiziya AzTV-nin sədri Rövşən Məmmədov muğamata son qoymuşdur. Sanki bizim Xan Şuşinski, Əbülfət Əliyev, Əlibaba Məmmədov, Qulu Əsgərov, Şövkət Ələkbərova, Sara Qədimova, İslam Rzayev, Cənəli Əkbərov, Arif Babayev kimi muğam ifaçılarımız olmamışdır. Axı, onların “qızıl səsləri” lentə alınmışdır! Belə getsə respublikamızın birinci vitse - prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın xalqa yenidən qaytardığı muğamımız yaddaşdan silinəcəkdir!

Musiqi həyatdır, bu həyatı bəstəkarlar yaşatmış, XXI əsrə çatdırmışlar - böyük müğənnilərin ifasında...

GOPNAMƏ

*Ziya Dərviş Turani
Satirik şeirlər*

DƏDƏM QORQUDA

Min il gəlib yetdi sona, bəs nə dəyişdi, ay Dədə!?
Mənki, elə, həminkiyəm, bu necə işdi, ay Dədə!?

Kəlləni keyfə qatmışıq - vaxt da qatmış idik;
Yurdu kürsüyə satmışıq - o vaxt da satmış idik;
Yad ətəyindən tutmuşuq - o vaxt da tutmuş idik;
Fil qulağında yatmışıq - o vaxt da yatmış idik,

Yatanlar artıb, törəyib, ta birə beşdi, ay Dədə!
Mən ki, elə həminkiyəm, bu necə işdi, ay Dədə?!
Milləti güdaza verib, taxtı qorumaq peşəməiz;
Yad atına quşqun olub, yada yarımaq peşəməiz;
Vəd eləyib ağ yalanı, xalqa sıırmaq peşəməiz;
Bir ildə beş ay ağılarıq - yenə zarımaq peşəməiz!

Zəlildən də zəlif günə füqara düşdü, ay Dədə!
Min il gəlib yetdi sona - bəs, nə dəyişdi, ay Dədə?

Elin yarısı qul olub - elə, o vaxt da qul idi;
Millət ulağa çul olub - elə, o vaxt da çul idi;
Əhli-dühalar lal olub - elə, o vaxt da lal idi;
Din-imanımız pul olub - elə, o vaxt da pul idi!

Çıxmamışıq hindən hələ, nə kişhakişdi, vay, Dədə !
Mən ki, elə həminkiyəm, bu necə işdi, ay Dədə?

Məndən ötüb, qardaşıma dəyib! Yenə deyir, Baba!
“Ac qulağım - dinc qulağım!” - deyib? Yenə deyir, Baba!
Oğru doğrunun payını yeyib? Yenə yeyir, Baba !
Əyilməyən başları pul əyib ? Yenə əyir , Baba !

Vətən qaldı, hər yetirən pula girişdi , ay Dədə !
Min il gəlib keçdi axı, bəs, nə dəyişdi, vay dədə !

Şah oğlu mütləq şah olub - yenə də şahdı , yoxsa yox?
Şairimiz məddah olub - yenə məddahdı , yoxsa yox?
Yaltağa şah pənah olub - yenə pənahdı, yoxsa yox?
Haqqı demək günah olub - yenə günahdı, yoxsa yox?

Çəkmir öküz - xış kötüyə yaman ilişdi , ay Dədə!
Mən də elə həminkiyəm... Bu necə işdi , ay Dədə ?

Yatıb, yatıb düz min ilin ağzını boza vermişik ;
Misri qılını tullayıb, meydanı saza vermişik ;
Min ildə min-min ərəni satıb, güdaza vermişik !
Əcnəbi elmə pul töküb - biz qaxa-qoza vermişik !

Elə, həməni gördüyün o cəhrə-kirişdi , ay Dədə !
Min il gəlib keçdi , heyif ! Bəs, nə dəyişdi , ay Dədə !?

Köhnə hamam içrə, barı bir təzə tasa qiymadıq !
Dünya geyindi zərxara, cırıq libasa qiymadıq !
Qaşımadıq beynimizi -qartmağa , pasa qiymadıq !
Bu belı sınımış Vətənə bir sınıq əsa qiymadıq !!

Çökdü , ayaqlar altına axırdə düşdü... Vay, dədə !!
Min il keçdi ... Minbir heyif ! Bəs nə dəyişdi , ay Dədə ?!

...Bu günümün dərdi-səri min ilə sığmır , kəsəsi !
Min ildi ildırım çaxır , damcı da yağmır, kəsəsi ...
Min ildi ki , Babəkimi analar doğmur, kəsəsi !!
Min ildi yurdum dağılır , bi kişi yığmır !! ..Kəsəsi ,

Hər yetirən Vətəniyi satıb , bölüşdü ! Vay, Dədə !!
Dədə yurdum quzğunlara yiyəsiz leşdi , ay Dədə !
...Min il gəlib keçdi... Heyif ! Bəs nə dəyişdi , ay Dədə ?!
Mən də elə həminkiyəm-bu , necə işdi ay Dədə ??

02.01.2000

***Qanım, qanmayım?
Görürəm, çoxu qanmır -
Görən, qanım, qanmayım ?
Xortdanı -xoxu qanmır,
Görən, qanım, qanmayım ?***

***Bir dəli şeytan deyir,
Dur, elə fantan, deyir -
Gəl, qanmaz ol, qan!-deyir.***

Görən, qanım, qanmayım ?

***Dolanırıq fısıqırıq,
Qulaq buruq, diş mırıq.
Qansam olar iş fıırıq,
Görən, qanım, qanmayım ?***

***Ölkə dönüb bazara,
Bazar dönüb azara.
Üz qızara-qızara
Görən qanım, qanmayım ?***

***Baxma xoruzuq hində,
Qorxma, alıqla, min də !
Qanan qanmaz əlində -
Görən, qanım, qanmayım ?***

***Yıxıldı imperiya,
Gəldi təzə seriya .
Necə baxar meriya -
Görən, qanım, qanmayım ?***

***Hamının ki, gözü var,
Əyrisi var, düzür var.
Düşəri, düşməzi var
Görən, qanım, qanmayım ?***

***Qanmaq üstə Dərvişin,
Yəqin, qoyallar leşin !
Neynim, ala, qərdeşim -
Görən, qanım, qanmayım?
Bəs, necə qanım ki, mən
Qananda odlanmayım !?***

13.09.1999

Abbas Səhhətə nəzirə

Əlbir olub Ağ Ayı Qart Şir* ilə,
Tovladılar milləti tədbir ilə.
İlgək atıb xirtdəyə kəndir ilə,
Burnumuza halqa salıb dartdılar,
Kəl kimi, mal tövləsinə qatdılar .

Başladı “ Çoş-çoş!”, “ Püşə!”, “Kiş-kiş!”, “Hoha !”
,
Köhnə qəbirdə zühur oldu kaha ...
Xurma verib Şeyx Nəsirullaha,
Şıllaq atan ölünü xortdatdılar,
Başımızın üstünə addatdılar...

Anqırışib ki, mələdik səs-səsə,
Düşdü çobanın canına vəsvəsə .
Tez gətirib elmi-nücum, həndəsə,
Pərgarı bir yol elə fırlatdılar,
Şöyge düşən hər yeri qapatdılar...

Tövləmiş indi bürünüb zülmətə,
Zülmət içində gedirik cənnətə.
Dayı-bacoğlu çəkilib xəlvətə,
“ Paçkə basıb” bizə əcəb “atdılar” !
Əlimizə qoz verib, oynatdılar...

Bürünüb altıdan zərə, üstədən pula,
“Ağ gəmilər yol gedir İstanbula” **.
Yalquzağa dost olub əsnək tula ,
Aşımıza, yaxşı, zəhər qatdılar !
Anamızı, ay necə ağlatdılar !!

Amandı, Ağatlılar !
Bizim dığa zatlılar,
Başımızı qatdılar,
Milləti aldatdılar !
Bir çürük kresloya,
Qarabağı satdılar !!

Dekabr 1999

*Rusiya və İran nəzərdə tutulur.
**Türk şarkısından--İstanbulda Azərbaycan və
Ermənistan rəhbərliyi S.Dəmirəlin təşəbbüsüylə
görüşdülər.

Siyasi Qarabağ “xəttimizə”

Ata yem oldusa da ƏTimiz, Allaha şükür,
Mat qoyubdur hamını “xəttimiz” !Allaha şükür!

Gəl, baba, açması müşkül təzə bir “kod” yaradaq -
Qarabağ müşkülünə bir yeni metod yaradaq:

Göndərək ATƏTi istefaya, İTOT yaradaq!
İt qabağına qoyub bircə lafet ot, yaradaq.

Türkiyədən gələcək otumuz, Allaha şükür!
Nəyimiz yoxsa da, var itimiz, Allaha şükür!

Qudurub yorğa yabı, indi daha ət də yemir,
Yeddi ildir ki,düşüb əlinə fürsət də, yemir.
Nə qədər maldı bu bədbaxt ki, rüşvət də yemir!
Hələ qoyub da mənim boynuma minnət də, yemir -
Guya, məndən ötədi əzmdə, qeyrətdə, yemir!

Yeməsə,guya gedər kütümüz? Allaha şükür!
Mat qoyubdur hamını “xəttimiz”, allaha şükür!

Qarabağ özü nədi ola bizim qan bahamızı?
O boyda gavur ilə tək döyüşür əjdahamızı!
Verməyir, verməsin heç ! Çoxdan hazırdı kahamızı!
Yasımız, təziyyəmiz, təsbehimiz, aftafamız!

Bir də filan yerimiz-tərtəmiş, Allaha şükür!
Aləmə səs salır haa“xəttimiz”, Allaha şükür!

Dözmüşük indiyəcən, çox da, baba, batma yasa -
Yığışib təl qurarıq,baxma ki, göygözdü kosa.
Götürüb “Sim-Sim” ilə zəng eləyər Martirosa,
Gedərik təşrifinə ombada paz, əldə əsa!

Onacan da əyilər qəddimiz, Allaha şükür ...
“Zato”, fantan eləyər “xəttimiz”, Allaha şükür!

Gözünə döndüyüm İTOT gecə-gündüz hürəcək,
Arxayınca ötüşən karvanı millət görəcək .
Bacımız yaylığın atmışdı, bu, köksün gərəcək!
Dığa qan-qan eləsə, sərhədi daşdan hürəcək,

Olacaq Çin kimi bir səddimiz! Allaha şükür!
Aləmi mat qoyacaq “xəttimiz”, Allaha şükür!

Görmüşük: xali deyil Otda kərəm, İtdə xəta-
Malalyıb üstünü, dəysə xəta İtdən Ota...
Baba Dərviş deyənə, gər, lıqtıdar əlsa “şota”,
Müxtəsər, əlacımız bircə qalıbdır İTOTa!

Yox, əgər:--Yox!-desə, nə həddimiz! Allaha şükür!
Yenə davam edəcək “xəttimiz”, allaha şükür!
Bərk ayaqda, coşacaq Cəddimiz! Allaha şükür!

18.11.1999

Başını bərk bürü, yat!

Həmdülillah, yetişib axırı ki, dövranımız!
Deyəsən, çoxalacaq əlqap üçün imkanımız.
Çıxmış idi piyada neft daşımaqdan canımız-
Sarıdıq “kəmər” ilə Bakını Ceyhan belinə!

Şeytana at ilə bir “xod” elədik, qaldı mata-
Qorxu işıqdan idi, yaxşıca sovuşdu xəta:
Salmamaqcün özünü alhaala, tuthatuta,
Kişilər yüklədilər mazutu ceyran belinə!

Çox şükür, qeyrət üçün bizlərə də çatdı vədə--
Yox soraq ceyranımızdan, ulaşır qurd dərədə.
Dedik:--At ver, çapalım dördnala, dalınca, dədə!
Mindirib :--Çap!-dedilər, bir qotur heyvan belinə.

Çox da qoturdu yabı,təki yetək sərvətə biz!
Salarıq dünyanı bu sürət ilə heyrətə biz.
Asta gedib, həm də öyrəşərik zülmətə biz,
Yıxarıq hər günahı bir Dəli Şeytan belinə.

Elə ki, zülmətə çatdıq,çatacağıq murada:
Nə işıq davası döy, nə də xəcil ol arada .
Tor görüb hər tərəfi, hər dəfə düşsək tora da,
Başını bərk bürü, yat-çatmasa yorğan belinə!

Qapqara eynəyi tax, qorx ki, gözə şöyge düşə!
Kölgədən qoxma! İşıq yoxdu ki ha, kölgə düşə!
İgidin başı gərək,qalda ola, bərkə düşə--
Döz, əgər kimsə tutub minlə nəgahan belinə!

Sürüyüə qurdu salıb, bağlaginən bənd-bərəsin ,
Qurda yox, sən, quzuya qur, bala, saqqal tələsin!
Atı tapşır ulağa,bolluca qatır törəsin!
Köhlənin həddi nədi tullana madyan belinə!
Xülasə, qanmaz olub, yığ yükü qanan belinə!

10.05. 2000